

Fastighetsförsäkring

WIN02-02

Gäller från och med den 1 september 2026

Innehåll

1	Egendomsförsäkring	11
2	Vem gäller försäkringen för	11
2.1	Den försäkrade	11
2.2	Annan än den försäkrade	11
3	När försäkringen gäller	11
4	Var gäller försäkringen	11
4.1	På försäkringsställe	11
4.1.1	Flytande försäkring	11
4.2	På annan plats	12
4.3	Under förflyttning utanför försäkringsställe	12
5	Vad försäkringen gäller för	12
5.1	Försäkringens omfattning	12
5.1.1	Egendom med begränsade försäkringsbelopp	13
6	Vad som inte är försäkrat – Undantag	14
6.1	Försäkringen omfattar inte	14
7	Brand	15
7.1	Vad försäkringen gäller för	15
7.1.1	Försäkringens omfattning	15
7.2	Elfenomen, blixtnedslag och strömavbrott	15
7.2.1	Vad försäkringen gäller för	15
7.2.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	15
7.3	Självrisk	16
7.3.1	Grundsjälvrisk	16
8	Naturskada och dammgenombrott	16
8.1	Vad försäkringen gäller för	16
8.1.1	Försäkringens omfattning	16
8.2	Vad försäkringen inte gäller för – Undantag	17
8.2.1	Försäkringen omfattar inte	17
8.3	Särskilda ersättningsbegränsningar	18
8.3.1	Genombrott av dammbyggnad, markrörelser och lavin	18
8.3.2	Snölast och översvämning	18
8.4	Självrisk	18

8.4.1	Grundsjälvrisk.....	18
8.4.2	Förhöjd grundsjälvrisk	18
9	Inbrott	18
9.1	Vad försäkringen gäller för	18
9.1.1	Försäkringens omfattning	18
9.1.2	Högsta ersättning	20
9.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	20
9.2.1	Försäkringen omfattar inte	20
9.2.2	Högsta ersättning	21
9.3	Särskilda ersättningsbegränsningar	21
9.3.1	Stöldbegärlig egendom	21
9.3.2	Bevakning.....	21
9.3.3	Stöld utifrån genom fönster (s.k. smash and grab)	21
9.4	Självrisk	22
9.4.1	Grundsjälvrisk.....	22
10	Vatten	22
10.1	Vad försäkringen gäller för	22
10.1.1	Försäkringens omfattning	22
10.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	22
10.2.1	Försäkringen omfattar inte	23
10.3	Självrisk	23
10.3.1	Grundsjälvrisk.....	23
10.3.2	Tilläggsjälvrisk	23
11	Allrisk	24
11.1	Vad försäkringen gäller för	24
11.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	24
11.2.1	Försäkringen omfattar inte	24
11.2.2	Undantagna skadetyper	24
11.2.3	Undantagen egendom.....	25
11.2.4	Särskild ersättningsbegränsning	25
11.3	Självrisk	25
11.3.1	Grundsjälvrisk.....	25
12	Maskinförsäkring - Byggnad.....	26

12.1	Vad försäkringen gäller för	26
12.1.1	Försäkringens omfattning	26
12.1.2	Vad som är försäkrat	26
12.2	Vad försäkringen inte gäller för – Undantag	26
12.2.1	Försäkringen omfattar inte	26
12.2.2	Undantagen egendom	26
12.3	Självrisk	26
13	Värmekulvert	27
13.1	Vad som är försäkrat	27
13.1.1	Försäkringens omfattning	27
13.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	27
13.2.1	Försäkringen omfattar inte	27
13.3	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	27
13.3.1	Värmekulvert som återställs	27
13.3.2	Kostnader som inte ersätts	27
13.4	Självrisk	28
13.4.1	Grundsjälvrisk	28
13.5	Definitioner	28
14	Försäkringsform, försäkringsbelopp och försäkringsvärde	28
14.1	Försäkringsform och försäkringsbelopp	28
14.1.1	Fullvärde	28
14.1.2	Helvärde	28
14.1.3	Förstarisk	28
14.2	Försäkringsvärde	29
14.2.1	Byggnad	29
14.2.2	Maskinerier	29
14.2.3	Kunders egendom	29
14.2.4	Lagrad information	29
14.2.5	Pengar och värdehandlingar	29
14.2.6	Trädgård och tomtmark	29
14.3	Investerings- och indexändring av försäkringsbelopp	29
14.3.1	Byggnad	29
15	Transport	30

15.1	Vad försäkringen gäller för	30
15.1.1	Försäkringens omfattning	30
15.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	30
15.2.1	Försäkringen omfattar inte	30
15.3	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	31
15.3.1	Särskild ersättningsbegränsning	31
15.4	Självrisk	31
15.4.1	Grundsjälvrisk	31
16	Glas- och skyltskada	31
16.1	Vad försäkringen gäller för	31
16.1.1	Försäkringens omfattning	31
16.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	31
16.2.1	Försäkringen omfattar inte	31
16.3	Skadevärderings – och skadeersättningsregler	32
16.3.1	Särskilda ersättningsbegränsningar	32
16.4	Självrisk	32
16.4.1	Grundsjälvrisk	32
17	Skadegörelse och stöld	32
17.1	Vad försäkringen gäller för	32
17.1.1	Försäkringens omfattning	32
17.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	33
17.2.1	Försäkringen omfattar inte	33
17.3	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	33
17.3.1	Särskild ersättningsbegränsning	33
17.4	Självrisk	33
17.4.1	Grundsjälvrisk	33
18	Cisternförsäkring(vätskeskadeförsäkring)	33
18.1	Vad försäkringen gäller för	33
18.2	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	33
18.2.1	Försäkringen omfattar inte	33
18.3	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	33
18.3.1	Särskild ersättningsbegränsning	33
18.4	Självrisk	34
19	Säkerhetsföreskrifter	34

19.1	Vad som avses med en säkerhetsföreskrift	34
19.2	Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna	34
19.3	Samtliga skadehändelser	34
19.3.1	Programvara och datainformation	34
19.4	Brand	35
19.4.1	Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning	35
19.4.2	Brandsläckning och brandlarm	35
19.4.3	Branddörr och annan sektionering	35
19.4.4	Brännbart material som förvaras utomhus	35
19.4.5	Batteriladdning	35
19.4.6	Timer	36
19.4.7	Tobaksrökning	36
19.4.8	Motordrivet fordon som tillfälligt repareras i försäkringslokal	36
19.4.9	Heta arbeten	36
19.5	Inbrott	38
19.5.1	Krav på mekaniskt inbrottsskydd	38
19.5.2	Skyddsklasser	39
19.5.3	Förvaring av maskinerier som är datorer	43
19.5.4	Hantering av nyckel och kodmedia	43
19.6	Transport	44
19.6.1	Stöld och skadegörelse av egendom som transporteras i fordon	44
19.6.2	Övriga aktsamhetskrav	44
19.7	Skadegörelse	44
19.7.1	Skadegörelse på lös egendom	44
19.8	Vatten	44
19.8.1	Lagring av varor i källarlokal	44
19.8.2	Dagvattenledningar	44
19.8.3	Provning av ledningssystem	44
19.8.4	Frysrisk	45
19.8.5	Byggregler	45
19.8.6	Underhåll	45
20	Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts	45

20.1	Samtliga skadehändelser	45
20.1.1	Programvara och datainformation	45
20.2	Brand	45
20.3	Inbrott	46
20.3.1	Nyckelhantering – särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme	46
20.3.2	Hantering av nyckel, kod, och pinkod	46
20.4	Förvaring av maskinerier som är datorer	46
20.5	Egendom under bar himmel	46
20.6	Transport	46
20.7	Skadegörelse på lös egendom	46
20.8	Vatten	46
20.9	Övriga säkerhetsföreskrifter	46
21	Åtgärder vid skada	47
21.1	Räddningsplikt	47
21.2	Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs	47
21.3	Ersättningsanspråk	47
21.4	Besiktning av skada	48
22	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	48
22.1	Skadevärderingsregler	48
22.1.1	Byggnad	48
22.1.2	Maskinerier	52
22.2	Skadersättningsregler	55
22.2.1	Röjningskostnad	55
22.2.2	Räddningskostnad	55
22.2.3	Kostnader som inte ersätts	56
22.2.4	Underförsäkring	56
22.2.5	Inteckningshavare	57
22.2.6	Skadeersättningsregler i övrigt	58
22.2.7	Tidpunkt för betalning av ersättning	58
23	Avbrottsförsäkring	59
23.1	Vem försäkringen gäller för	59
23.2	När försäkringen gäller	59
23.3	Var försäkringen gäller	59
23.4	Vad som är försäkrat	59
23.4.1	Försäkringens omfattning	59

23.5	Vad försäkringen inte gäller för – Undantag.....	61
23.5.1	Försäkringen omfattar inte	61
23.6	Skadevärderings- och skadeersättningsregler.....	62
23.6.1	Allmänna ersättningsbegränsningar.....	62
23.6.2	Särskilda ersättningsbegränsningar	62
23.7	Försäkringsbelopp	63
23.8	Säkerhetsföreskrifter	63
23.8.1	Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs	63
23.9	Åtgärder vid skada	63
23.9.1	Räddningsplikt.....	63
23.9.2	Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs	63
23.10	Anmälan om skada och ersättningskrav	64
23.10.1	Ersättningsanspråk.....	64
23.11	Skadevärderings- och skadeersättningsregler.....	64
23.11.1	Skadevärderingsregler	64
23.11.2	Skadeersättningsregler	65
23.11.3	Underförsäkring.....	66
23.11.4	Karens	66
23.12	Självrisk	67
24	Ansvarsförsäkring.....	67
24.1	Vem försäkringen gäller för	67
24.2	När försäkringen gäller	67
24.3	Var försäkringen gäller	67
24.4	Vad försäkringen gäller för	68
24.4.1	Åtagande	68
24.4.2	Försäkringens omfattning.....	68
24.5	Försäkringsbelopp.....	71
24.5.1	Person- och sakskada.....	72
24.5.2	Begränsade försäkringsbelopp.....	72
24.6	Självrisk	73
24.6.1	Grundsjälvrisk.....	73
24.6.2	Särskilda självrisker.....	73
24.7	Vad försäkringen inte gäller för – Undantag.....	74
24.7.1	Försäkringen omfattar inte	74

24.8	Säkerhetsföreskrifter	78
24.8.1	Dokumentation	78
24.8.2	Säkerhet	78
24.8.3	Säkerhet knutet till personuppgifter	79
24.8.4	Hantering av nycklar	79
24.8.5	Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna	79
24.8.6	Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts	79
24.9	Skaderegleringsbestämmelser	80
24.9.1	Anmälan om skada och ersättningskrav	80
24.9.2	Skyldighet att lämna upplysning	80
24.9.3	Skyldighet att utreda, vittna m. m.	80
24.9.4	Dokumentationsplikt för levererad egendom	80
24.9.5	Rättegång	80
24.9.6	Uppgörelse i godo	80
24.9.7	Ansvarsbegränsning i avtal	81
24.9.8	Dröjsmålsränta	81
24.9.9	Mervärdesskatt	81
24.10	Definitioner	81
25	Skadeståndsgaranti	82
25.1	Vem försäkringen gäller för	82
25.2	När försäkringen gäller	82
25.3	Var försäkringen gäller	82
25.4	Vad försäkringen gäller för	82
25.4.1	Försäkringens omfattning	82
25.5	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	82
25.5.1	Försäkringen omfattar inte	82
25.6	Försäkringsbelopp	82
25.7	Självrisk	82
25.8	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	82
25.9	Definitioner	83
26	Krisförsäkring	83
26.1	Vem försäkringen gäller för	83
26.2	När försäkringen gäller	83
26.3	Var försäkringen gäller	83

WRITTEN INSURANCE

10

26.4	Vad försäkringen gäller för	83
26.4.1	Försäkringens omfattning	83
26.5	Vad försäkringen inte gäller för - Undantag	84
26.5.1	Försäkringen omfattar inte	84
26.6	Försäkringsbelopp	84
26.7	Självrisk	84
26.8	Åtgärder vid skada	84
26.9	Definitioner	84
Definitioner		85

1 Egendomsförsäkring

2 Vem gäller försäkringen för

Försäkringen gäller endast för den försäkrade såsom ägare till försäkrad egendom.

2.1 Den försäkrade

Försäkringen gäller endast för den försäkrade såsom ägare till försäkrad egendom.

2.2 Annan än den försäkrade

Försäkringen gäller dessutom för:

- Inteckningshavare i fast tomträtt eller tomträtt
- Annan ägare av försäkrad egendom om den försäkrade:
 - enligt lag är skyldig att ersätta skada eller i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen
- Den försäkrades anställda/arbetstagare och kunder för försäkrad egendom.
- Annan ägare än den försäkrade om denne är namngiven i försäkringsbrevet

3 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som har inträffat under försäkringstiden under förutsättning att försäkringen har varit i kraft.

4 Var gäller försäkringen

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom Norden.

4.1 På försäkringsställe

Försäkringen gäller för försäkrad egendom på angiven förvaringsplats inom försäkringsställe. Både förvaringsplats och försäkringsställe ska anges i försäkringsbrevet.

4.1.1 Flytande försäkring

För lös egendom gäller försäkringen som flytande försäkring inom i försäkringsbrevet angivna förvaringsplatser, dock endast i byggnader. Detta innebär att försäkringsbeloppet utgör sammanlagda försäkringsbeloppet för all egendom av samma objekttyp för samtliga förvaringsplatser, och att egendomen kan flyttas mellan förvaringsplatser och försäkringsställen utan att reglerna för underförsäkring tillämpas.

För förstarisikförsäkrad egendom gäller dock försäkringen endast med det belopp som anges för varje förvaringsplats inom angivet försäkringsställe.

4.2 På annan plats

Försäkringen gäller vid varje skada på annan plats upp till sammanlagt 500 000 SEK för maskinerier, varor, kunders egendom och lagrad information. Värdet av sådan egendom ska ingå i försäkringsbeloppet för respektive egendom. För egendom som förvaras på annan plats gäller försäkringen under en sammanhängande tid om högst 12 månader.

Försäkringen gäller inte för egendom som:

- försäkringstagaren yrkesmässigt hyr ut eller leasar ut
- förvaras på eller i anslutning till arbetsområde för entreprenadverksamhet
- är stöldbegärlig egendom till den del skadebeloppet vid inbrottsskada överstiger 25 000 SEK
- är under förflyttning.

4.3 Under förflyttning utanför försäkringsställe

För egendom som är under förflyttning gäller försäkringen vid transport med egna fordon enligt punkt 15.

5 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för det lagliga intresse som består i att värdet av försäkrad egendom inte minskar eller går förlorat.

5.1 Försäkringens omfattning

Försäkringen gäller för:

- Egendom som ägs av försäkringstagaren eller av annan än försäkringstagaren som är namngiven i försäkringsbrevet, om egendomen anges i försäkringsbrevet med objekttyp och i förekommande fall försäkringsbelopp.
- Egendom som ägs av annan än försäkringstagaren – utom egendom som tillhör arbetstagare eller kunder – som är byggnad, maskinerier och varor och som försäkringstagaren:
 - är ersättningsskyldig för, eller
 - i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra.

Värdet av sådan egendom ska ingå i försäkringsbeloppet för respektive egendom. Vid försäkring av maskinerier eller varor omfattar försäkringen vid varje skada även nedanstående egendom. Har högre försäkringsbelopp avtalats, vilket i så fall anges i försäkringsbrevet, gäller det försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet.

5.1.1 Egendom med begränsade försäkringsbelopp

5.1.1.1 Arbetstagares egendom

Ersättning betalas upp till 10 000 SEK för varje arbetstagare, dock inte pengar och värdehandlingar.

5.1.1.2 Kunders egendom

Ersättning betalas upp till 100 000 SEK totalt för samtliga kunder, dock inte pengar och värdehandlingar.

5.1.1.3 Låsändringar

Ersättning betalas:

- vid inbrott upp till 500 000 SEK om nyckel förvaras i värdevalv, värdeskåp, deponeringsskåp, servicebox, kassaskåp eller säkerhetsskåp enligt svensk standard eller i värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
- upp till 100 000 SEK om nyckel förvaras på annat sätt.

5.1.1.4 Ritningar, arkivalier och datainformation

Ersättning betalas upp till 100 000 SEK.

5.1.1.5 Pengar och värdehandlingar

Ersättning betalas upp till totalt:

- 50 000 SEK vid förvaring i värdevalv, värdeskåp, deponeringsskåp, servicebox, kontantautomat, kassaskåp eller säkerhetsskåp enligt svensk standard eller i värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
- 10 000 SEK vid förvaring på annat sätt.

5.1.1.6 Hyrd försäkringslokal

Ersättning betalas upp till 50 000 SEK.

5.1.1.7 Till byggnad hörande anläggningar och system utanför byggnad och inom fastigheten

Försäkringen omfattar i försäkringsbrevet angiven byggnads tillhörande anläggningar och system, utanför byggnad och inom fastigheten, för:

- vatten, värme och avlopp
- ventilation, luftkonditionering, gas och el
- data-, tele- och TV-kommunikation

5.1.1.8 Byggnad om högst 30 m²

På försäkringsställe utan särskild beloppsbegränsning.

5.1.1.9 Maskinerier

Ersättning betalas upp till 200 000 SEK gånger antalet i försäkringsbrevet angivna byggnader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

5.1.1.10 Trädgård och tomtmark

Ersättning betalas upp till 200 000 SEK.

5.1.1.11 Egendom under bar himmel inom inhägnat område

Ersättning betalas upp till 100 000 SEK för egendom förvarad under bar himmel inom inhägnat område på försäkringsställe. Avtal kan träffas om högre försäkringsbelopp, vilket då anges i försäkringsbrevet.

6 Vad som inte är försäkrat – Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

6.1 Försäkringen omfattar inte

Följande egendom omfattas endast om det anges i försäkringsbrevet:

- motorfordon, traktorer, motorredskap, terrängmotorfordon, släp- och efterfordon samt fast monterad utrustning på eller i dessa fordon. Undantaget avser inte motordrivna fordon som är avsedda att föras av gående
- luftfartyg, skepp, båtar och pontoner samt fast monterad utrustning på eller i dessa
- spårbundna fordon och fast monterad utrustning på eller i dessa fordon
- sådana delar av maskinfundament, byggnadsgrund eller grundmur, som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- och vattenyta
- produktiv skog och skogsmark

6.1.1.1 Program och datainformation

Ersättning betalas inte för skada som består i eller är en följd av förlust, förändring eller försvårad åtkomst av programvara eller datainformation. Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av ersättningsbar fysisk skada på annan egendom. Försäkringen gäller inte för skada orsakad av datavirus.

6.1.1.2 Leverantörsåtagande

Är leverantör, entreprenör eller annan enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar försäkringsgivaren inte kostnaden härför. Undantaget tillämpas inte om leverantör, entreprenör eller annan inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

6.1.1.3 Undantag för bostadsrättshavare i bostadsrättsförening

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som bostadsrättshavare är reparations- och underhållsskyldig för enligt Bostadsrättslagen och Bostadsrättsföreningens stadgar, om inte skadan orsakats av brand- eller vattenledningsskada.

7 Brand

Observera även säkerhetsföreskrifterna avseende detta moment.

7.1 Vad försäkringen gäller för

7.1.1 Försäkringens omfattning

Försäkringen gäller för fysisk skada genom:

- brand, varmed avses eld som kommer lös,
- explosion,
- sotutströmning som är plötslig och oförutsett,
- frätande gas som strömmar ut plötsligt och oförutsett när utströmningen orsakas av en identifierbar händelse,
- släckmedel som oförutsett strömmar ut från sprinkleranläggning eller brandsläckare eller
- luftfartyg som störtar eller föremål som faller ned från luftfartyg.

7.2 Elfenomen, blixtnedslag och strömavbrott

Med skada under detta avsnitt avses även förlust av egendomen. Observera även säkerhetsföreskrifterna avseende detta moment.

7.2.1 Vad försäkringen gäller för

7.2.1.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för fysisk skada genom:

- elfenomen – på elektrisk utrustning med spänning om högst 400 V och datainformation som är plötsligt och oförutsett, till exempel kortslutning, överslag, ljusbåge eller överspänning, och som inträffar inom angivet försäkringsställe
- blixtnedslag. Vid skada på enbart elektrisk utrustning betalas endast ersättning om den försäkrade kan precisera skadetillfället och styrka att skadan orsakats av blixtnedslag
- strömavbrott eller strömstörning som är oförutsett.

7.2.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

7.2.2.1 Försäkringen omfattar inte

- skada genom elfenomen på annan egendom än elektrisk utrustning och datainformation
- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion av röret, om dess yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar.
- skada genom åskslag, elfenomen eller strömavbrott på egendom i kyl- eller frysenhet.
- skada genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning till följd av åskslag, elfenomen eller strömavbrott.
- skada på elvärmeslingor i golv i badrum eller annat våtutrymme eller
- skada på elektrisk utrustning med inkommande eller utgående spänning överstigande 400 volt.

7.3 Självrisk

7.3.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet.

För vissa skadehändelser gäller en förhöjd självrisk. Se under Särskilda självrisker samt i försäkringsbrevet.

8 Naturskada och dammgenombrott

8.1 Vad försäkringen gäller för

8.1.1 Försäkringens omfattning

8.1.1.1 Storm, hagel och snölast på tak

Försäkringen gäller för fysisk skada på byggnad, på denna fast monterad egendom samt egendom i byggnad genom:

- storm, varmed avses vind med en hastighet om minst 21 meter per sekund,
- hagel eller
- snölast på tak som uppkommer i direkt samband med extrem nederbördsmängd eller andra extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksförhållandena inte varit möjligt att undanröja snötrycket och att tidigare snöbelastning på taket inte påverkat skadan.

Med skada genom storm, hagel eller snölast avses att egendomen har skadats av:

- vindkraften,
- föremål som vindkraften blåst omkull, ryckt loss eller brutit sönder,
- hagel,
- tyngden av snö eller
- nederbörd eller kyla som står i direkt samband med och är en oundviklig följd av en ersättningsbar skada enligt ovan.

8.1.1.2 Översvämning

Försäkringen gäller för fysisk skada genom översvämning orsakad av skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn), snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag som:

- från markytan strömmar direkt in i byggnad genom dörr, ventil eller annan sådan öppning (alltså inte genom grund eller liknande) och
- inomhus tränger upp ur avloppslednings öppning eller
- anordning ansluten till den, t.ex. handfat, toalettstol eller golvbrunn.

8.1.1.3 Markrörelser, lavin och dammgenombrott

Försäkringen gäller för fysisk skada genom:

- markrörelser (jordmassor, klippblock eller stenar som plötsligt och oförutsett kommer i rörelse och avsevärt ändrar läge) samt jordskalv med minst styrka 4 enligt Richterskalan,
- lavin eller
- genombrott av dammbyggnad avsedd för vattenverk och
- branddamm.

8.2 Vad försäkringen inte gäller för – Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

8.2.1 Försäkringen omfattar inte

Försäkringen gäller inte för skada:

- på byggnad, på denna fast monterad egendom och egendom förvarad i byggnad, om skadans uppkomst eller omfattning beror på felaktigt byggnadsarbete, felaktig byggnadskonstruktion, ingrepp i bärande byggnadskonstruktion, eftersatt underhåll, åldersförändring, angrepp av skadedjur, husbock, hästmyror, övriga träskadeinsekter samt svamp eller röta,
- på byggnad som inte omsluts av hela och täta golv, väggar och tak samt egendom som förvaras i sådan byggnad,
- på revetering, puts eller skorstensbeklädning, om inte skadan orsakats av föremål som stormen blåst omkull, ryckt loss eller brutit sönder,
- på båthus, badhytt, kallbadhus, sjöbod och i dessa förvarad egendom samt brygga till sådan byggnad,
- på mur, staket, vindskydd och plank,
- på plasthall, tält och växthus samt i dessa förvarad egendom, om inget annat anges i försäkringsbrevet,
- genom översvämning, sjöhävning och isskruvning,
- genom snölast och hagel på skärmtak, soljalusier, solcellspaneler och markis samt
- genom smältande snö eller hagel.

8.2.1.1 Översvämning

Försäkringen gäller inte för skada på båthus, badhytt, kallbadhus, sjöbod och i dessa förvarad egendom samt brygga.

8.2.1.2 Markrörelser, lavin och dammgenombrott

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av:

- enbart sättning i mark eller grund,
- gruvdrift,
- byggnads- och anläggningsarbeten t.ex. sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord eller stenmassor,
- eller består i ytliga sprickbildningar i byggnad som inte påverkar byggnadens funktionsduglighet,
- vatten- eller vågerosion eller
- genombrott av dammbyggnad avsedd för magasinering av vatten för kraftverk. Detta gäller även om genombrottet orsakats av jordskalv.

8.3 Särskilda ersättningsbegränsningar

8.3.1 Genombrott av dammbyggnad, markrörelser och lavin

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst:

- 3 000 000 SEK vid skada på byggnad
- 3 000 000 SEK vid skada på lös egendom inom varje försäkringsställe.
- 15 000 000 SEK vid varje egendoms-, avbrotts-, hyresförlust- och/eller extrakostnadsskada inom samma försäkringsställe.

8.3.2 Snölast och översvämning

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst 2 000 000 SEK vid skada på hus och maskinerier i hus inom varje försäkringsställe om inte annat anges i försäkringsbrevet.

8.4 Självrisk

8.4.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada, utom vid skada där en förhöjd grundsjälvrisk gäller, avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Vid flera skador som inträffar samtidigt tillämpas en självrisk för varje försäkringsställe.

8.4.2 Förhöjd grundsjälvrisk

Vid varje skada som orsakas av:

- översvämning
- genombrott av dammbyggnad, markrörelser och lavin

avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 1 basbelopp. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

Vid flera skador som inträffar samtidigt tillämpas en självrisk för varje försäkringsställe.

9 Inbrott

Observera även säkerhetsföreskrifterna under detta moment.

9.1 Vad försäkringen gäller för

9.1.1 Försäkringens omfattning

9.1.1.1 Stöld och skadegörelse i försäkringslokal

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse som begås av någon som olovligen:

- med våld bryter sig in i eller med dyrk tar sig in i försäkringslokal
- med våld bryter sig ut ur försäkringslokal. Detta gäller om stölden och skadegörelsen begås av någon som olovligen dröjt sig kvar i försäkringslokal
- tar sig in i försäkringslokal med för låset avsedd nyckel som **stulits vid inbrott i**:
 - lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
 - bostad på annan plats än försäkringsställe, eller
 - bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där.

9.1.1.2 Stöld och skadegörelse genom utbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse på inbrottsförsäkrad egendom förövad av utomstående person som gömt sig kvar i lokal som uppfyller gällande krav på inbrottsskydd enligt gällande skyddsklass.

Ersättning för stöld lämnas endast då förövaren med våld brutit sig ut eller med dyrk tagit sig ut ur lokalen eller att förövaren tagit sig ut ur lokalen med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommits genom rån eller inbrott i annan lokal eller bostad. Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel.

9.1.1.3 Stöld utifrån genom fönster (s.k. smash and grab)

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse som begås av någon som utifrån stjälar egendom genom krossat eller uppbrutet fönster utan att ta sig in i försäkringslokal.

9.1.1.4 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse ur:

- värdevalv, värdeskåp, deponeringsskåp, servicebox, kontantautomat, kassaskåp, säkerhetsskåp eller stöldskyddsskåp enligt svensk standard
- värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
- dokumentskåp och särskilt rum i försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 3 (om det anges i försäkringsbrevet)

om någon tagit sig in i eller dröjt sig kvar i försäkringslokal på ett sådant sätt som beskrivs under punkten 9.1.1.2 ovan och förvaringsutrymmet eller värdeförvaringsenheten:

- forceras genom uppbrytning, sprängning eller annat våld
- bortförs
- öppnas med nyckel som stulits genom inbrott i:
 - lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
 - bostad på annan plats än försäkringsställe, eller
 - bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där.

9.1.1.5 Låsändringar

Om nyckel som förvaras hos försäkringstagaren, dennes arbetstagare eller ombud stjäls genom inbrott i:

- försäkringslokal som uppfyller kravet på inbrottsskydd enligt försäkringsbrevet
- annan lokal än försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 1, eller
- bostad som uppfyller kravet på inbrottsskydd

betalas kostnad för låsändringar i dörr, port och fönster i omslutningsyta till försäkringslokal på försäkringsställe (se även avsnittet Låsändringar).

9.1.1.6 Egendom under bar himmel inom inhägnat område

Ersättning betalas för stöld och skadegörelse som begås av någon som olovligen med våld bryter sig in eller ut ur inhägnat område i anslutning till försäkringsställe.

9.1.1.7 Skadegörelse utan samband med inbrott

Försäkringen gäller för skada inomhus genom uppsåtlig skadegörelse på:

- i försäkringslokal befintlig lös egendom, som är inbrottsförsäkrad
- befintlig lös egendom, som är inbrottsförsäkrad på annan plats enligt punkt 9.1.1.1

9.1.1.8 Öppning med nyckel, kombination eller kod

Har skåpet eller valvet öppnats med nyckel, kombination eller kod ersätts skadan endast om den försäkrade eller den som för hans räkning omhänderhaft nyckeln, kombinationen eller koden frångått denna genom:

- rån utanför försäkringslokalen
- rån i bostad eller på försäkringsstället, då den som haft hand om nyckeln vistades där
- inbrott i annan lokal som uppfyller samma skyddskrav som försäkringslokalen eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta

9.1.2 Högsta ersättning

Vid förvaring i godkänd värdeförvaringsenhet av pengar, värdehandlingar och värdebevis gäller försäkringen med de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. Försäkringen gäller dock högst med de belopp som anges under skyddsvärdespoäng (maxbelopp) för aktuell skåpstyp, se stöldskyddsforeningens klassificering.

9.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

9.2.1 Försäkringen omfattar inte

9.2.1.1 Egendom i container

Ersättning betalas inte för skada på stöldbegärlig egendom och/eller kylda och frysta livsmedel i container som förvaras utomhus.

9.2.1.2 Låsändringar

Ersättning betalas inte för kostnad för låsändringar i flerfamiljshus till gemensamma utrymmen såsom vind, källare, garage, tvättstuga, trappuppgång, hiss, pannrum och övriga serviceutrymmen i fastigheten.

9.2.1.3 Egendom under bar himmel inom inhägnat område

Ersättning betalas inte för stöld eller skadegörelse av stöldbegärlig egendom.

9.2.1.4 Skadegörelse utan samband med inbrott

Försäkringen gäller inte för skada

- momentet Brand punkt 7 oavsett om sådan försäkring tecknats som består i stöld som uppkommer i försäkringslokal under icke arbetstid/öppethållande i samband med:
 - inbrott om försäkringslokalen inte uppfyller gällande krav på inbrottsskydd
 - att någon olovligt tagit sig in i olåst försäkringslokal eller tagit sig in med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommit på annat sätt än genom rån, inbrott i annan lokal som uppfyller samma skyddskrav som försäkringslokalen eller bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta

- i lägenhet om försäkrad, boende eller någon som denne svarar för (enligt hyres- eller bostadsrättslagen) orsakat skadan som är av sådan art att den inte påverkar husets användbarhet
- på glas eller skylt med tillhörande armatur och stativ då dessa är monterade på plats
- genom klotter eller graffiti.

9.2.1.5 Öppning med nyckel, kombination eller kod

Försäkringen gäller inte för:

- skada som inträffat då skåpet (valvet) var olåst eller då nyckeln kvarlämnats i lås eller då skåpet (valvet) öppnats med nyckel som kommits åt på annat sätt än vad som anges för förvaringsutrymme med nyckellås ovan
- skada som inträffat då nyckeln eller låskombinationen åtkommits genom rån, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan skada enligt momentet Brand punkt 7 oavsett om sådan försäkring tecknats skadegörelse genom sprängning.

9.2.2 Högsta ersättning

Ersättning lämnas med sammanlagt högst 100 000 SEK, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

9.3 Särskilda ersättningsbegränsningar

9.3.1 Stöldbegärlig egendom

Ersättning betalas för stöldbegärlig egendom upp till 100 000 SEK om inget annat anges i försäkringsbrevet.

Vid förvaring i godkänd värdeförvaringsenhet av pengar, värdehandlingar och värdebevis gäller försäkringen med de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. Försäkringen gäller dock högst med de belopp som anges under skyddsvärdespoäng (maxbelopp) för aktuell skåptyp, se stöldskyddsföreningens klassificering.

9.3.2 Bevakning

Försäkringen gäller för nödvändig bevakning av försäkringslokal i anslutning till upptäckten av ersättningsbar inbrottsskada. Ersättning lämnas endast för bevakning utförd av vaktbolag upp till 25 000 SEK.

9.3.3 Stöld utifrån genom fönster (s.k. smash and grab)

Ersättning betalas vid stöld utifrån genom fönster av stöldbegärlig egendom enligt följande:

9.3.3.1 Under arbetstid/öppethållande

Ersättning betalas upp till 40 000 SEK per fönster vid varje skada. Detta gäller oavsett om fönstret försetts med särskilt inbrottsskydd eller ej.

9.3.3.2 Säkerhetsföreskrift

Särskild säkerhetsföreskrift angående hur skyddet för fönster i markplan ska vara utfört.

Fönstret skall vara skyddat - upp till 2 m från markplan eller 1,5 m från annat fast ståplan (avsats, elskåp eller liknande) med antingen eller:

- godkänt galler eller rullgaller/rulljalusi med lämplig maskstorlek i lägst klass 1 enligt SSFN 012 "Norm för galler"
- invändigt placerad polykarbonatskiva med tjocklek minst 6 mm
- laminerat glas i lägst klass B1 (SS 224425), alternativt P6B (SS-EN 356).

9.4 Självrisk

9.4.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

10 Vatten

10.1 Vad försäkringen gäller för

10.1.1 Försäkringens omfattning

10.1.1.1 Oförutsedd utströmning

Ersättning betalas för fysisk skada till följd av oförutsedd utströmning av:

- vatten från ledningssystem för vatten, värme och avlopp med därtill anslutna anordningar samt från vattensäng och akvarium
- vatten från badrum, duschrum eller annat våtutrymme som har golvbrunn eller andra utrymmen t.ex. fläktrum med krav på tätskikt och som är byggt enligt de
- myndighetsföreskrifter och branschregler samt branschens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället
- olja, vattenånga eller annan vätska från ledningssystem för lokaluppvärmning med därtill anslutna anordningar
- kylmedel eller vätska från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen.

10.1.1.2 Lokaliserings- och friläggningskostnad

Vid ersättningsbar skada på byggnad till följd av oförutsedd utströmning från ledningssystem ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnad för att möjliggöra reparation av det fel som orsakar skadan samt kostnad för återställande efter sådan reparation.

10.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

10.2.1 Försäkringen omfattar inte

Ersättning betalas inte för:

- kostnad för reparation av det fel som orsakar skadan eller för skada på det ledningssystem varifrån utströmningen sker
- kostnad för utbyte av den bristfälliga golv- eller väggbeklädnaden med tillhörande tätskikt i våtutrymme genom vilket läckaget uppstår
- skada genom utströmning från dräneringssystem, dagvattenledning, takränna och utvändigt stuprör, röckanal, parkeringsdäck, altan, samt sådant invändigt ledningssystem för regn- och smältvatten som inte uppfyller de krav som ställs på avloppsledning enligt Boverkets regler
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag tränger upp ur avloppsledning eller därtill anslutna anordningar, t.ex. handfat, toalettstol eller golvbrunn
- kylmedel eller vätska från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen
- skada genom röta, svamp, rost eller annan långtidspåverkan om den försäkrade inte kan visa att utströmningen skett under den tid som försäkringen har gällt
- skada genom utströmning från ledningssystem som inte provats och godkänts i vedertagen ordning.

10.3 Självrisk

10.3.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, lokalisering och friläggning av läckagestället samt röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet.

Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

10.3.2 Tilläggssjälvrisk

Vid varje skada tillämpas en tilläggssjälvrisk som är 1 basbelopp utöver grundsjälvrisken vid skada:

- på byggnad som orsakas av läckage från ledningssystem eller anslutna anordningar som är äldre än 20 år.
- genom bristfällig golv- eller väggbeklädnad med tillhörande tätskikt i våtutrymme, t.ex. vid anslutning mot golvbrunn eller genomföring av rörledning
- i byggnad som står oanvänd (saknar hyresgäst eller verksamhet i byggnaden)
- om utströmningen är en följd av frysning

Tilläggssjälvrisk tillämpas dock inte om orsaken till läckaget inte har samband med ledningssystemets ålder, till exempel oförutsett stopp i avlopp, skada på ledningssystem genom yttre åverkan eller om vattenkran inte stängts av.

11 Allrisk

11.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för plötslig och oförutsedd fysisk skada på egendom som orsakas av annan skadehändelse än sådan som anges i:

- 7 Brand
- 8 Naturskada och dammgenombrott
- 9 Inbrott
- 10 Vatten
- 12 Maskin
- 13 Kulvert
- 15 Transport
- 16 Glas- och skyltskada
- 17 Skadegörelse och stöld
- 18 Maskinförsäkring - byggnad

11.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

11.2.1 Försäkringen omfattar inte

Ersättning betalas inte för skada genom:

- förmögenhetsbrott, t.ex. tillgreppsbrott, bedrägeri eller försakingring
- att egendom kvarglöms, tappas bort eller förläggs
- maskinellt lyft av egendom som tillhör annan ägare än försäkringstagaren.
- vind
- biologisk inverkan, t.ex. svamp, röta och mögel samt skadedjur, husbock, hästmyror och andra träskadeinsekter
- eller består i sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till dessa skadehändelser
- trafik med motordrivet fordon för vilket trafikskadelagen (TSL) gäller respektive motsvarande lagstiftning i andra länder och där trafikskadeersättning betalas eller hade kunnat betalas
- eller består i uttrinnande smälta.

11.2.2 Undantagna skadetyper

Ersättning betalas inte för:

- skada till den del som skadan består i
 - kontamination, förorening, förändring av form, konsistens, struktur, yta, färg eller lukt
 - förgasning och förångning
 - förslitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (t.ex. rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning, såvida inte skadan uppkommer på grund av en

extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utom ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas

- skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- svinn eller annan förlust som endast kan konstateras vid inventering
- skada på byggnads- eller montagearbeten eller skada som orsakas av sådana arbeten. Undantaget tillämpas inte om skadan uppkommer i samband med att försäkringstagaren med egen personal på försäkringsställe utför löpande underhållsarbete eller montage och montagearbeten på försäkrad egendom
- skada vars uppkomst eller omfattning påverkas av ingrepp i bärande konstruktion eller försummat underhåll
- förlust av vätska.
- skada på varor genom temperaturförändring.

11.2.3 Undantagen egendom

Utöver vad som framgår av punkt 11.1 (Vad försäkringen gäller för) omfattar försäkringen inte följande egendom:

- lös egendom som förvaras utomhus eller i byggnad utan hela och täta golv, väggar och tak om egendomen inte är avsedd för utomhusbruk
- fundament, murverk, inmurning och infodring
- induktionsspole för omrörning eller uppvärmning av smälta och därtill hörande kabelutrustning
- levande djur
- kranar och pålningsmaskiner om inget annat anges i försäkringsbrevet
- egendom som är under transport
- växthus, plasthall och tält samt i dessa befintlig egendom
- trädgård och tomtmark

11.2.4 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst 10 basbelopp inom varje försäkringsställe om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.3 Självrisk

11.3.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är:

- 2 prisbasbelopp vid skada till följd av trafik med motordrivet fordon
- 50 % av prisbasbeloppet i övriga skadefall.

Annan självrisk anges i försäkringsbrevet.

12 Maskinförsäkring - Byggnad

12.1 Vad försäkringen gäller för

12.1.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för plötslig och oförutsedd skada genom inre orsak. Med inre orsak avses skada till följd av:

- Elfenomen på elektrisk utrustning med inkommande och utgående spänning över 400 V
- Mekaniskt haveri som uppkommer i den skadade egendomen
- Fel eller försummelse av maskinoperatör eller annan driftansvarig
- Oförutsett avbrott i leverans av media, tex el, gass, vatten eller kyla.

12.1.2 Vad som är försäkrat

- Byggnad
- Till byggnad hörande anläggningar och system utan och inom fastigheten för:
 - Vatten, värme och avlopp
 - Ventilation, luftkonditionering, gas och el
 - Data-, tele, och TV-kommunikation.

12.2 Vad försäkringen inte gäller för – Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

12.2.1 Försäkringen omfattar inte

Ersättning betalas inte för skada:

- till den del som skadan består u förslitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (tex rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning, såvida inte skadan uppkommer på grund av en extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses en plötslig händelse som ligger utom ramen för de risker avse en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utom ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas.
- som är en sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller kan avhjälpas genom normal service eller justering

12.2.2 Undantagen egendom

Utöver vad som framgår av Allmänna Avtalsbestämmelser WI00 omfattar försäkringen inte skada på fundament, rökgång, mudderverk, inmurning och infodring.

12.3 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20% av ett basbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

13 Värmekulvert

13.1 Vad som är försäkrat

Värmekulvert som anges i försäkringsbrevet. Med värmekulvert avses ett ledningssystem i mark för distribution av värme och varmvatten. I ledningssystemet ingår rörledning, värmeisolering och skyddshölje.

13.1.1 Försäkringens omfattning

Försäkringen gäller för oförutsedd fysisk skada på värmekulvert inom den försäkrade fastigheten. Vid ersättningsbar skada på värmekulvert betalas även ersättning för kostnad för lokalisering och friläggning för att möjliggöra reparation samt kostnad för återställande efter sådan reparation.

13.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

13.2.1 Försäkringen omfattar inte

Ersättning betalas inte för skada:

- som beror på bristande funktion på grund av feldimensionering, otillfredsställande inreglering eller liknande
- som består i förlust av värmeenergi eller värmebärare, som är av sådan art att den inte påverkar egendomen användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- på värmekulvert som inte är provad och godkänd i vedertagen ordning
- genom ras eller skred som orsakas av markarbeten
- genom sprängningsarbete.

13.3 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

13.3.1 Värmekulvert som återställs

Skadan värderas till reparationskostnaden inklusive kostnad för lokalisering och friläggning av skadestället samt återställande efter reparationen.

Från reparationskostnaden görs avdrag med 5 % per år, dock sammanlagt högst 80 %. Inget åldersavdrag görs de första tio åren räknat från tidpunkten då värmekulverten första gången togs i bruk.

13.3.2 Kostnader som inte ersätts

Ersättning betalas inte för merkostnader som beror på forceringsåtgärder, t.ex. reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

13.4 Självrisk

13.4.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

13.5 Definitioner

Värmekulvert

Ledningssystem i mark för distribution av värme och varmvatten. I ledningssystemet ingår rörledning, värmeisolering och skyddshölje.

14 Försäkringsform, försäkringsbelopp och försäkringsvärde

14.1 Försäkringsform och försäkringsbelopp

14.1.1 Fullvärde

Fullvärdesförsäkring tillämpas för byggnad om detta anges i försäkringsbrevet. Försäkringen är beloppslös. Till grund för fullvärdet ligger ett kalkylbelopp för byggnad, vilket fastställs enligt av försäkringsgivaren tillämpad värderingsmetod.

14.1.2 Helvärde

Helvärdesförsäkring tillämpas för byggnad, maskinerier och varor om inget annat anges i försäkringsbrevet. Med helvärde avses att försäkringsbeloppet under hela försäkringstiden ska motsvara försäkringsvärdet, vilket är värdet av försäkrad egendom enligt punkt 14.2 (försäkringsvärde) Försäkringstagaren ansvarar för val av försäkringsbelopp.

14.1.3 Förstarisk

Förstariskförsäkring tillämpas för:

- arbetstagares egendom
- byggnad om detta anges i försäkringsbrevet
- kunders egendom
- lagrad information
- pengar och värdehandlingar
- trädgård och tomtmark.

Med förstarisk avses att försäkringsbeloppet fastställs oberoende av egendomens helvärde eller i procent av helvärdet.

14.2 Försäkringsvärde

14.2.1 Byggnad

Försäkringsvärdet är egendomens återanskaffningsvärde.

14.2.2 Maskinerier

Försäkringsvärdet är egendomens återanskaffningsvärde. Försäkringsvärdet för aktuella modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster är kostnaden för att återställa egendomen. För sådana inaktuella föremål är försäkringsvärdet 25 % av kostnaden för att återställa dessa.

14.2.3 Kunders egendom

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa egendomen enligt de regler som gäller för respektive objekttyp om egendomen hade tillhört försäkringstagaren.

14.2.4 Lagrad information

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa informationen.

14.2.5 Pengar och värdehandlingar

Försäkringsvärdet är värdet av pengar och kontantkort samt kostnaden för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

14.2.6 Trädgård och tomtmark

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa trädgård och tomtmark. Vid nyplantering av buskar och träd betalas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

14.3 Investerings- och indexändring av försäkringsbelopp

Det vid försäkringsårets början i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för helvärdesförsäkrade maskiner/inventarier och varor anses därefter vid varje tidpunkt höjt med det belopp, varmed den försäkrade egendomens värde ökat genom dels investering och dels prisändring från försäkringsårets början.

Har byggnadens värde under försäkringsåret ökat genom investering eller indexändring höjs kalkyl- eller försäkringsbeloppen från försäkringsårets början enligt nedan.

Vid skada på byggnad indexeras kalkyl- och försäkringsbeloppet fram till tidpunkten för egendomens återställande.

Sådan värdestegring begränsas dock för varje försäkringsställe under försäkringsåret enligt följande:

14.3.1 Byggnad

14.3.1.1 Fullvärdesförsäkrad byggnad

Värdeökning genom investering ingår upp till 20 % av premiegrundande kalkylvärde vid senaste förfallodag inom varje försäkringsställe.

14.3.1.2 Helvärdesförsäkrad byggnad

Värdeökning genom investering och indexändring ingår upp till sammanlagt 30 % av senast uppgivet försäkringsbelopp inom varje försäkringsställe.

14.3.1.3 Förstariskförsäkrad byggnad

Värdeökning genom indexändring ingår upp till 10 % av senast uppgivet försäkringsbelopp för varje förstariskförsäkrad byggnad inom varje försäkringsställe.

14.3.1.4 Index

Indexändring av försäkringsbeloppet för byggnad sker automatiskt vid årsförfallodagen och beräknas enligt Faktorprisindex för flerfamiljshus.

14.3.1.5 Brand-, vattenskade-, inbrottsförsäkring

För beräkning av premien för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren lämna uppgift om

- återanskaffningsvärdet för helvärdesförsäkrad byggnad
- ny-, till- eller ombyggnad eller därmed annan jämförbar förbättring av fullvärdesförsäkrad byggnad.

Om inte annat framgår av försäkringsbrevet är investerings och indexändring begränsat till ett försäkringsbelopp på 30 000 000 SEK inom varje försäkringsställe och försäkringsår, dock med nedanstående begränsningar.

15 Transport

Observera även säkerhetsföreskrifterna som gäller för detta moment.

15.1 Vad försäkringen gäller för

15.1.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för oförutsedd fysisk skada på maskinerier, varor, kunders egendom och lagrad information som är under transport till eller från försäkringsställe med försäkringstagarens egna, leasade, hyrda, lånade eller arbetstagares fordon.

15.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

15.2.1 Försäkringen omfattar inte

Försäkringen gäller inte för skada som inträffar:

- vid yrkesmässig transportverksamhet
- genom rån och överfall
- på egendom och material under transport till eller från arbetsområde för entreprenadverksamhet
- på egendom som normalt finns i fordonet, t.ex. utrustning och verktyg i servicebil
- genom temperaturpåverkan
- vid stöld av och skadegörelse på:
 - stöldbegärlig egendom
 - annan egendom såvida stölden och skadegörelsen sker i låst fordon vid kortare uppehåll, t.ex. i samband med måltid, i och urlastning eller liknande.

För maskinerier som är datorer, handdatorer, kameror, kameratillbehör och mobiltelefoner gäller dessutom att egendomen ska förvaras i insynsskyddat utrymme.

15.3 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

15.3.1 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas upp till 100 000 SEK.

15.4 Självrisk

15.4.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

16 Glas- och skyltskada

16.1 Vad försäkringen gäller för

16.1.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för skada genom bräck eller sönderslagning inom försäkringsställe av:

- glas i fönster och dörr i byggnad
- glas i fönster och dörr i hyrd försäkringslokal om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan
- glas i inredning
- skylt och markis, även stöld av dessa inkl eventuellt tillhörande armatur och stativ

Vid ersättningsbar glas- och skyltskada betalas även skada på:

- egendom i försäkringslokal som är en direkt följd av glasskadan samt återställande av skyltning
- målning, plastfilm, etsning, blästring och larmkomponent på glaset.

Med glas jämställs plastmaterial såsom polykarbonat, akryl eller liknande som används i stället för glas.

Ersättning betalas även för skada genom inristning av sådan art att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset eller skylten.

16.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

16.2.1 Försäkringen omfattar inte

Försäkringen gäller inte för skada:

- på växthus och plasthall samt i dessa befintlig egendom
- genom sprängningsarbete.
- på glas, skylt eller markis som inte är monterat på därför avsedd plats.

- på glas, skylt eller markis i byggnad under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, om skadan uppkommit samband med sådan åtgärd.

16.3 Skadevärderings – och skadeersättningsregler

16.3.1 Särskilda ersättningsbegränsningar

Ersättning betalas vid varje skada enligt följande:

- Glas i dörr och fönster, ingen beloppsbegränsning.
- Glas i inredning och skylt, upp till försäkringsbeloppet för maskinerier respektive byggnad.
- Markis, högsta ersättningsbeloppet är 50 000 SEK.

16.4 Självrisk

16.4.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

17 Skadegörelse och stöld

Observera även säkerhetsföreskrifterna som gäller för detta moment.

17.1 Vad försäkringen gäller för

17.1.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för skada genom att någon olovligen begår skadegörelse på:

- byggnad och sådan egendom som enligt lag hör till byggnad
- lös egendom som den försäkrade håller under uppsikt
- maskinerier som är:
 - fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
 - container som förvaras utomhus
 - hyrd försäkringslokal om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan.

17.1.1.1 Stöld

Ersättning betalas för skada genom att någon olovligen tillgriper:

- byggnadsdel
- maskinerier som är:
 - fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
 - container som förvaras utomhus.

17.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

17.2.1 Försäkringen omfattar inte

Ersättning lämnas inte för skada:

- som orsakas genom klotter eller graffiti
- på växthus och plasthall samt i dessa befintlig egendom
- på trädgård och tomtmark.

17.3 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

17.3.1 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas vid varje skada upp till 50 000 SEK vid stöld och skadegörelse på hyrd försäkringslokal.

17.4 Självrisk

17.4.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

18 Cisternförsäkring(vätskeskadeförsäkring)

18.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada på:

- vätska i cistern med tillhörande rörledning genom oförutsedd utströmning
- den försäkrades och annan tillhörig egendom –vartill även räknas mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde – genom oförutsedd utströmning av vätska från cistern med tillhörande rörledning.
-

18.2 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

18.2.1 Försäkringen omfattar inte

- Stöld eller svinn
- Ersättning betalas inte för skada genom stöld eller svinn.

18.3 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

18.3.1 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas upp till 400 000 SEK vid varje skada. Om högre försäkringsbelopp avtalats framgår det totala försäkringsbeloppet i försäkringsbrevet.

18.4 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

19 Säkerhetsföreskrifter

19.1 Vad som avses med en säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare som

- anges i detta försäkringsavtal (dvs. i försäkringsbrevet och de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren)
- meddelas av tillverkare, leverantör av tjänst eller vara eller av besiktningsman
- föreskrivs i lag eller förordning om:
 - brandfarliga varor
 - explosiva varor
 - elektrisk starkströmsanläggning.

19.2 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot försäkringstagaren för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Om någon som anges i föregående stycke inte följer angivna föreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen, se under punkt 20 i detta villkor.

19.3 Samtliga skadehändelser

19.3.1 Programvara och datainformation

Förvaring av programvara och licensbevis

Originalexemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerade program kan skadas vid samma tillfälle. Detta medför att exemplaret och installerat program ska förvaras i skilda byggnader. Om det finns ett licensbevis till programvara, kan som alternativ istället licensbevis och originalexemplar av programvara förvaras åtskilda enligt föregående stycke.

Rutiner för säkerhetskopiering

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska framställas dagligen under arbetsdag. Säkerhetskopia ska vara korrekt och funktionsduglig.

Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska förvaras skild från originalet på sådant sätt att original och kopia inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle. Detta medför att original och säkerhetskopia ska förvaras i skilda byggnader. Säkerhetsföreskrifterna gäller även för ej färdigställda varor som är avsedda att ingå i tjänsteuppdrag om varan lagras på datamedia.

19.4 Brand

19.4.1 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad i den omfattning som föreskrivs av försäkringsgivaren. Elektrisk starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, ström eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom. Revisionsbesiktning ska, enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN) genom av nämnden auktoriserade besiktningsingenjörer. Intyg om revisionsbesiktning ska utfärdas av besiktningsingenjören. Försäkringstagaren ska på begäran uppvisa intyget för försäkringsgivaren.

Vid revisionsbesiktning påtalade fel och brister ska rättas till av behörig person inom två månader efter besiktningen. Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att elanläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning normalt ske vart tredje kalenderår med högst 36 månader mellan besiktningarna. Annan besiktningsfrekvens än tre år kan gälla eller föreskrivas av försäkringsgivaren.

19.4.2 Brandsläckning och brandlarm

Brandsläckningsredskap och brandlarm ska finnas i den utsträckning som anges av Räddningstjänsten eller försäkringsgivaren.

19.4.3 Branddörr och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren, brandluckan eller sektioneringen vid rökutveckling. Genomföringar och andra öppningar i brandsektionering ska vara tätade med typgodkända brandtätningssätt.

19.4.4 Brännbart material som förvaras utomhus

På annan tid än under normal arbetstid ska inte emballage, avfall eller annat brännbart material förvaras vid lastkaj, under skärmtak eller på annan plats utomhus närmare än 6 m från byggnad. För bostadshus gäller att emballage, avfall eller annat brännbart material inte får förvaras inom 6 m från byggnad eller skärmtak.

19.4.5 Batteriladdning

Plats för laddning av batterier till fordon, truckar, städmaskiner etc, ska anordnas i enlighet med Arbetsmiljöverkets Författningssamling, AFS 1988:4, samt enligt Svensk Standard, SS-EN 50272-3. Varaktig märkning ska anordnas på golv minst 1,5 m från batteriets/fordonets sidor. Inget brännbart material får finnas inom detta område alternativt ska finnas avskärmningar av obrännbart material

mot brännbart material inom 1,5 m avstånd. På laddningsplats får ej finnas brännbart material inom 4 m höjd om det ej är avskilt med obrännbart material. Laddning ska ske med permanent installerad laddare alternativt godkänd mobil laddare.

19.4.6 Timer

Elektriska apparater som kan orsaka överhettning, t ex bastuaggregat, kokplattor, spis, vattenkokare, brödrost, kaffebryggare och liknande i gemensamma utrymmen i byggnad ska vara försedda med korttidstimer. Föreskriften avser inte produktionsapparater, fasta uppvärmningsanordningar och liknande.

19.4.7 Tobaksrökning

Tobaksrökning får endast ske på av försäkringstagaren särskild anvisad plats.

19.4.8 Motordrivet fordon som tillfälligt repareras i försäkringslokal

Arbete på motordrivet fordon med svetsning, skärning, lödning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning får inte förekomma i försäkringslokal som inte är avsedd för sådant ändamål.

19.4.9 Heta arbeten

Säkerhetsföreskrifterna för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

19.4.9.1 Säkerhetsregler för heta arbeten

Nr 1 – Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Nr 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen under:

- arbetsrast
- den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme
- annan tid som den tillståndsansvarige angett i blanketten "Tillstånd /Kontrollista för heta arbeten"

Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Nr 3 – Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara ska tillstånd inhämtas av Räddningstjänsten.

Nr 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Nr 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas genom övertäckning eller avskärmas.

Nr 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara, skyddas och göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Nr 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Nr 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Härmed avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg).

19.4.9.2 Säkerhetsföreskrifter vid takläggning

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) samt brytverktyg, t.ex. pikyxa, och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t.ex. vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg).

Nr 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Nr 10 – Larmning

Räddningstjänsten ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Nr 11 – Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Nr 12 – Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300° C.

Nr 13 – Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger".

19.4.9.3 Säkerhetsföreskrifter för linolja och andra vätskor med risk för självantändning

Den försäkrade ska vid handhavandet av linolja och andra vätskor där det finns risk för självantändning:

- aldrig lämna trasor, trassel, sågspån och liknande innehållande olja i brännbar miljö
- alltid efter avslutat arbete bränna trasorna, trasset, sågspånet och liknande eller förvara dessa i ett kärl med vatten och lock eller brandsäkert kärl med lock
- alltid rengöra penslar och påstrykare och liknande med såpa.

19.5 Inbrott**19.5.1 Krav på mekaniskt inbrottsskydd*****19.5.1.1 På försäkringsställe***

Vid förvaring på försäkringsställe gäller krav på lägst skyddsklass 1 om inte högre skyddsklass eller andra säkerhetsföreskrifter anges i försäkringsbrevet eller skriftligen meddelats försäkringstagaren.

19.5.1.2 I försäkringstagarens, dennes arbetstagares eller ombuds bostad

Vid förvaring i försäkringstagarens, dennes arbetstagares eller ombuds bostad som inte anges som försäkringsställe i försäkringsbrevet så gäller krav på att ytterdörr är låst och öppningsbara fönster är stängda och inifrån reglade.

19.5.1.3 På annan plats

Vid förvaring på annan plats gäller krav på skyddsklass 1.

19.5.1.4 Inhägnat område i anslutning till försäkringslokal

Krav på mekaniskt inbrottsskydd för inhägnat område framgår av nedan:

Omslutningsyta

Området där den försäkrade egendomen förvaras skall vara omslutet av en inhägnad (stängsel, vägg, grind, port m m), som i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvårar bortförandet av stöldgods.

Inhägnad

Inhägnad skall bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2,20 m hög, varav de översta 0,20 m utgörs av minst två rader taggtråd. Inhägnaden skall anslutas så nära till marken att inkrypning under inhägnaden förhindras. Inhägnadens fastsättningsanordningar, stolpar, stag mm skall vara förankrade i marken på ett godtagbart sätt.

Exempel på godtagbart utförande; flätverksstängsel av minst 3 mm tjock ståltråd med maskstorlek inte överstigande 50 x 50 mm, vägg av trä minst 25 mm tjock, vägg av stålplåt minst 1 mm tjock.

Grind, port och dörr

Grind, port och dörr skall fylla samma krav på skydd mot inbrott som stängsel och vägg enligt ovan. Grind, port och dörr skall vara låst med av försäkringsbolagen godkänd låsenhet (instickslås och slutbleck eller hänglås med beslag). Beslag till hänglås skall ha minst samma motståndskraft mot inbrottsangrepp som låset. Vid gångjärnen skall finnas spärranordning som förhindrar avlyftning av grind i stängt läge. Port och dörr skall vara försedd med likvärdigt skydd. Grind, port och dörr anses ej låst om nyckel kvarlämnats i låset.

19.5.2 Skyddsklasser

Säkerhetsföreskrifterna indelas i tre skyddsklasser, skyddsklass 1, 2, och 3. Av försäkringsbrevet framgår vilken skyddsklass som gäller för respektive försäkringsställe. Information om hur skyddet i ska vara utfört återfinns i Svenska Stöldskyddsföreningens norm SSF200.

Skyddsklass 1

Försäkringslokalens omslutningsyta

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr och fönster) ska såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, golv och tak

Isolerade ytterväggar av betong, tegel, lättbetong, plywood och stålplåt eller andra väggar med motsvarande styrka är godtagbara. Dimensioner och exempel på utförande framgår av SSF 200. För golv och tak godtas utförande som ger ett likvärdigt inbrottskydd som vägg enligt ovan.

Dörr, port och lucka

Dörr, port och lucka ska uppfylla kraven enligt svensk eller europeisk standard, alternativt annat utförande med likvärdigt skydd mot inbrott. Godtagbara standarder och klass /motståndsklass samt hur montering och förstärkning av annan dörr, port eller lucka ska ske framgår av SSF 200.

Utåtgående dörr, port och lucka ska skyddas mot uppbrytning i bakkanten med bakkantsbeslag.

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med en godkänd låsenhet vilken ska uppfylla kraven i SSF 3522 klass 3 med dörrförstärkningstillbehör enligt klass 3. Som godkänd låsning godtas även hänglås enligt SSFN 014 klass 3 för invändig låsning och klass 4 för utvändig låsning med tillhörande hänglåsbeslag.

Hur godkänd låsenhet ska monteras och hur låsning av skjutdörr, pardörr, fönsterdörr, taksjutport, och vikport ska utföras framgår av SSF 200.

Godkänd låsenhet kan även utgöras av elektromekanisk låsenhet, motorlås eller elslutbleck, som uppfyller SSF 3522 klass 3. Ett elektromekaniskt lås ska vara installerat enligt SSF 210.

Dörr till container

Dörr till container ska vara låst med en godkänd låsbom i hänglåsklass 4.

Hantering av nyckel och kodmedia. Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel eller kodmedia lämnats kvar i låset eller kodavläsaren.

Nödutgång

Nödutgång ska vara låst med en godkänd låsenhet inklusive elektrisk upplåsningsskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.

Fönster

Fönster eller övriga glasade partier belägna lägre än 4 meter ovan markplan eller på annat sätt lättåtkomliga ska vara i gott skick, utförda och monterade så att de inte utan svårighet kan demonteras utifrån. Öppningsbart fönster ska vara stängt och invändigt reglat. Krav på fönsterenhet och glas samt andra godtagbara alternativ framgår av SSF 200.

Brandventilator

Brandventilator belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller försedd med inkrypningsskydd. För utförande och montering av inkrypningsskydd se SSF 200.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta större än 150 x 300 mm, belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig, ska vara försedd med inkrypningsskydd. För utförande och montering av inkrypningsskydd se SSF 200.

Skyddsklass 2

Försäkringslokalens omslutningsyta

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr och fönster) ska såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och att försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, golv och tak

Isolerade ytterväggar av betong, tegel, lättbetong, plywood och stålplåt eller andra väggar med motsvarande styrka är godtagbara. Dimensioner och exempel på utförande framgår av SSF 200. För golv och tak godtas utförande som ger ett likvärdigt inbrottsskydd som vägg enligt ovan.

Dörr, port och lucka

Dörr, port och lucka ska uppfylla kraven enligt svensk eller europeisk standard, alternativt annat utförande med likvärdigt skydd mot inbrott. Godtagbara standarder och klass /motståndsklass samt hur montering och förstärkning av annan dörr, port eller lucka ska ske framgår av SSF 200.

Utåtgående dörr, port och lucka ska skyddas mot uppbrytning i bakkanten med bakkantsbeslag. Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med en godkänd låsenhet vilken ska uppfylla kraven i SSF 3522 klass 3 med dörrförstärkningsbehör enligt klass 4. Som godkänd låsning godtas även hänglås enligt SSFN 014 klass 3 för invändig låsning och klass 4 för utvändig låsning med tillhörande hänglåsbeslag.

Hur godkänd låsenhet ska monteras och hur låsning av skjutdörr, pardörr, fönsterdörr, taksjutport, och vikport ska utföras framgår av SSF 200.

Godkänd låsenhet kan även utgöras av elektromekanisk låsenhet, motorlås eller elslutbleck, som uppfyller SSF 3522 klass 3. Ett elektromekaniskt lås ska vara installerat enligt SSF 210.

Dörr till container

Dörr till container ska vara låst med en godkänd låsbom i hänglåsklass 4.

Hantering av nyckel och kodmedia

Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel eller kodmedia lämnats kvar i låset eller kodavläsaren.

Nödutgång

Nödutgång ska vara låst med en godkänd låsenhet inklusive elektrisk upplåsningsskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.

Fönster

Fönster samt övriga glasade partier belägna lägre än 4 meter ovan markplan eller på annat sätt lättåtkomliga ska vara i gott skick, utförda och monterade så att de inte utan svårighet kan demonteras utifrån. Öppningsbart fönster ska vara stängt och invändigt reglat och låst. Krav på fönsterenhet, glas och hur låsning ska ske samt andra godtagbara alternativ framgår av SSF 200.

Brandventilator

Brandventilator belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig ska vara försedd med inkrypningsskydd. För utförande och montering av inkrypningsskydd se SSF 200.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta större än 150 x 300 mm, belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig, ska vara försedd med inkrypningsskydd. För utförande och montering av inkrypningsskydd se SSF 200.

Skyddsklass 3

Försäkringslokalens omslutningsyta

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr och fönster) ska såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och att försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, golv och tak

Isolerade ytterväggar av betong, tegel och stålplåt eller andra väggar med motsvarande styrka är godtagbara. Dimensioner och exempel på utförande framgår av SSF 200.

För golv och tak godtas utförande som ger ett likvärdigt inbrottsskydd som vägg enligt ovan.

Dörr, port och lucka

Dörr, port och lucka ska uppfylla kraven enligt svensk eller europeisk standard, alternativt annat utförande med likvärdigt skydd mot inbrott. Godtagbara standarder och klass /motståndsklass samt hur montering och förstärkning av annan dörr, port eller lucka ska ske framgår av SSF 200.

Utåtgående dörr, port och lucka ska skyddas mot uppbrytning i bakkanten med två bakkantsbeslag.

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med två godkända låsenheter vilka ska uppfylla kraven i SSF 3522 klass 3 med dörrförstärkningstillbehör enligt klass 4.

Som godkänd låsning godtas även två hänglås enligt SSFN 014 klass 3 för invändig låsning och klass 4 för utvändig låsning med tillhörande hänglåsbeslag.

Hur godkänd låsenhet ska monteras och hur låsning av skjutdörr, pardörr, fönsterdörr, taksjutport, och vikport ska utföras framgår av SSF 200.

Godkänd låsenhet kan även utgöras av två elektromekaniska låsenheter, motorlås eller elslutbleck, som uppfyller SSF 3522 klass 3.

Ett elektromekaniskt lås ska vara installerat enligt SSF 210.

Dörr till container

Dörr till container ska vara låst med två godkända låsbommar i hänglåsklass 4.

Hantering av nyckel och kodmedia

Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel eller kodmedia lämnats kvar i låset eller kodavläsaren.

Nödutgång

Nödutgång ska vara låst med två godkänd låsenhet inklusive elektrisk upplåsningsskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.

Fönster

Fönster samt övriga glasade partier belägna lägre än 4 meter ovan markplan eller på annat sätt lättåtkomliga ska vara i gott skick, utförda och monterade så att de inte utan svårighet kan demonteras utifrån, och skyddas av invändigt monterat inkrypningsskydd. Öppningsbart fönster ska vara stängt och invändigt reglat och låst.

Krav på fönsterenhet, inkrypningsskydd, glas och hur låsning ska ske samt andra godtagbara alternativ framgår av SSF 200.

Brandventilator

Brandventilator belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig ska vara försedd med inkrypningsskydd. För utförande och montering av inkrypningsskydd se SSF 200.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta större än 150 x 300 mm, belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig, ska vara försedd med inkrypningsskydd. För utförande och montering av inkrypningsskydd se SSF 200.

19.5.3 Förvaring av maskinerier som är datorer

Dator ska – om den inte förvaras i försäkringstagarens eller i dennes arbetstagares bostad – skyddas på något av nedanstående sätt.

Datorlås

Låst med ett godkänt datorlås monterat enligt tillverkarens anvisningar. För in- och uteenheter (se definition av Dator) gäller dock inget krav på låsning. Nyckel till datorlås får inte förvaras på samma försäkringsställe som låset.

Skyddsklass 2 och inbrottslarm

Förvarad i försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 2 på en plats i försäkringslokalen som är skyddad med inbrottslarm anslutet till larmcentral.

Inbrottslarm och stöldskyddsmärkning

Förvarad på en plats i försäkringslokal som är skyddad med inbrottslarm anslutet till larmcentral. Dessutom ska datorns hårddisk och processor vara elektroniskt identifierbara och registrerade hos S Reg. AB eller annan registerhållare som Svenska Stöldskyddsföreningen har samarbetsavtal med.

Skyddsklass 3, hela försäkringslokalen

Förvarad i försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 3.

Skyddsklass 3, särskilt rum i försäkringslokalen

Förvarad i försäkringslokal beläget särskilt låst rum som uppfyller skyddsklass 3.

Värdoförvaringsenhet/övriga förvaringsenheter

Förvarad i låst värdevalv, värdeskåp, kassaskåp, säkerhetsskåp, stöldskyddsskåp eller dokumentaskåp. Om det i försäkringsbrevet ställs högre krav på inbrottskydd för försäkringslokal än vad som anges ovan, gäller de kraven även för dator.

19.5.4 Hantering av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal ska vid förvaring på försäkringsställe förvaras i låst skåp eller låda. Skåp eller låda anses inte låst om nyckel kvarlämnats i eller i anslutning till låset.

Nyckel till särskilt inbrottskyddat förvaringsutrymme

Nyckel till särskilt inbrottskyddat förvaringsutrymme får inte förvaras på samma försäkringsställe som förvaringsutrymmet utan ska istället förvaras i

- låst lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
- låst bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där, eller
- låst bostad på annan plats än försäkringsställe.

Märkning av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal samt nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme får inte vara märkt med namn, adress eller pinkod.

Ändring av lås och pinkod

Lås och pinkod till försäkringslokal samt lås till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme ska omedelbart ändras eller bytas om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel, kodmedia eller pinkod.

19.6 Transport

19.6.1 Stöld och skadegörelse av egendom som transporteras i fordon

Egendom ska vid kortare uppehåll, t.ex. i samband med måltid, i och urlastning eller liknande, förvaras i låst fordon. Öppningsbara fönster ska vara stängda. För maskinerier som är datorer, kameror, kameratillbehör och mobiltelefoner gäller dessutom att egendomen ska förvaras i insynsskyddat utrymme. Befintligt inbrottslarm och andra säkerhetsanordningar ska inkopplas.

19.6.2 Övriga aktsamhetskrav

Före transportens början ska egendomen emballeras, packas, stuvas eller i övrigt iordningställas på ett för transporten lämpligt sätt.

Egendom som kan skadas av nederbörd ska vara täckt på ett tillfredsställande sätt. Fordon som används för transport ska vara lämpligt med tanke på godsets art.

Fordonet får inte vara bristfälligt eller överbelastat.

19.7 Skadegörelse

19.7.1 Skadegörelse på lös egendom

Lös egendom ska hållas under uppsikt för att förhindra eller försvåra skadegörelse. Detta gäller dock inte för utomhus förvarade maskinerier som är

- fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
- containrar.

19.8 Vatten

19.8.1 Lagring av varor i källarlokal

Varor i källarlokal, lager eller butik ska pallas upp minst 10 cm över golvet. Med källarlokal avses lokal vars golv helt eller delvis är beläget minst 1 meter under intilliggande marknivå.

19.8.2 Dagvattenledningar

Invändigt ledningssystem för regn- och smältvatten ska uppfylla krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets Byggregler (BBR).

19.8.3 Provning av ledningssystem

Ledningssystem ska innan de tas i bruk provas och godkännas i vedertagen ordning.

19.8.4 Frysrisk

Skäligen åtgärder ska vidtas för att förhindra utströmning genom frysning.

19.8.5 Byggregler

Ledningssystem och konstruktioner ska vara utförda enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande byggregler.

19.8.6 Underhåll

Ledningssystem och övriga anordningar som ska förhindra utströmning ska underhållas på ändamålsenligt sätt.

20 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Om säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag enligt nedan från den ersättning som annars hade betalats. Sådant avdrag görs även från ersättning till annan försäkrad än den som inte följt föreskriften. Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter. Avdraget kan minskas eller helt tas bort om

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts
- ingen av dem som anges i 19.2 varit försumlig
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

20.1 Samtliga skadehändelser

20.1.1 Programvara och datainformation

Avdrag görs normalt med 80 % om säkerhetsföreskrifterna inte har följts.

20.2 Brand

Avdrag görs med 30 %, dock lägst 20 000 SEK och högst 400 000 SEK, om säkerhetsföreskrifterna enligt punkt 19.3 och punkt 19.4 inte har följts för:

- brandfarliga och explosiva varor
- revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning
- brandsläckning och brandlarm
- branddörr och annan sektionering
- brännbart material som förvaras utomhus
- batteriladdning
- tobaksrökning
- motordrivet fordon som tillfälligt repareras i försäkringslokal
- heta arbeten
- linolja och andra vätskor med risk för självantändning

20.3 Inbrott

Avdrag görs normalt med 80 % om inbrottsskydd enligt 19.5.1 saknas eller inte aktiverats genom t.ex. låsning eller på annat sätt.

20.3.1 Nyckelhantering – särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Avdrag görs normalt med 80 % om nyckel inte hanteras enligt säkerhetsföreskrifterna.

20.3.2 Hantering av nyckel, kod, och pinkod

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 SEK och högst 400 000 SEK, om säkerhetsföreskrifterna inte följs för:

- nyckel och kodmedia till försäkringslokal
- märkning av nyckel och kodmedia
- ändring av lås och pinkod

20.4 Förvaring av maskinerier som är datorer

Avdrag görs med 10 000 SEK om datorn inte särskilt skyddats enligt säkerhetsföreskrifterna.

Avdrag görs dock inte om inbrottsförsäkringen gäller med en självrisk om lägst 50 % av basbeloppet.

20.5 Egendom under bar himmel

Avdrag görs normalt med 80 % om inbrottsskydd om säkerhetsföreskrifterna inte har följts.

20.6 Transport

Avdrag görs normalt med 80 % vid stöld och skadegörelse om säkerhetsföreskrifterna inte har följts.

20.7 Skadegörelse på lös egendom

Avdrag görs normalt med 80 % vid skadegörelse på lös egendom som inte hålls under uppsikt.

20.8 Vatten

Avdrag görs:

- normalt med 80 % om säkerhetsföreskrifterna för provning av ledningssystem och kravet på utförandet av dagvattenledningarna inte följs
- 30%, dock lägst 20 000 SEK och högst 400 000 SEK, om säkerhetsföreskrifterna för uppallning av varor inte har följts.

20.9 Övriga säkerhetsföreskrifter

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 SEK och högst 400 000 SEK, om övriga säkerhetsföreskrifter inte följs.

21 Åtgärder vid skada

21.1 Räddningsplikt

Den försäkrade och dennes anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen ska efter förmåga:

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad och oskadad egendom
- bevara den rätt försäkringsgivaren kan ha mot den som är ersättningsskyldig med anledning av skadan.

21.2 Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs

Om den försäkrade uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet inte fullgör sin räddningsplikt och detta medför skada för försäkringsgivaren, får försäkringsgivare göra ett skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha lämnats.

Detsamma gäller om den försäkrade åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa.

Om den försäkrade efter det att skada inträffat avstått från sin rätt till ersättning från den som är ersättningsskyldig med anledning av skadan, begränsas försäkringsgivaens ersättningsskyldighet gentemot den försäkrade i motsvarande mån och redan utgiven försäkringsersättning ska återbetalas till försäkringsgivaren.

Den försäkrade ska:

- så snart som möjligt efter inträffad skada anmäla skadan. Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Se även försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00 vad gäller reglerna om preskription.
- vid stöld, inbrott, rån eller överfall snarast polisanmäla händelsen och skicka anmälan till försäkringsgivaren
- specificera sitt ersättningskrav och på begäran lämna förteckning över försäkrad egendom, skadad och oskadad med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan
- bistå försäkringsgivaren vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma försäkringsgivarens ansvarighet och ersättningens storlek.

21.3 Ersättningsanspråk

Anspråk på försäkringsersättning ska framställas till bolaget så snart som möjligt. I övrigt gäller reglerna kring preskription och preklusion enligt allmänna avtalsbestämmelser WI00.

21.4 Besiktning av skada

Försäkringsgivaren har rätt att låta besiktiga skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa försäkringsgivarens anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering. Vid beställning ska försäkringstagaren vara beställare.

Underlåter den försäkrade sina skyldigheter enligt föregående stycke är försäkringsgivaren ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

22 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser WI00.

22.1 Skadevärderingsregler

22.1.1 Byggnad

22.1.1.1 Byggnad återställs

Om återställande sker inom två år värderas skadan med utgångspunkt från vad det kostar att utan dröjsmål och med användande av rationella metoder och material återställa byggnad.

Med återställande avses reparation eller återuppförande på samma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma ändamål. Härmed avses även att anskaffa annan lika ändamålsenlig byggnad för samma ändamål på annan plats inom Sverige.

Från återställandekostnaden görs avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk på byggnadsdel enligt reglerna i (Tabell för åldersavdrag).

Återställandekostnaden minskas med den värdeökning som kan uppstå till följd av sådan förhöjd ändamålsenlighet som har annan orsak än ändrad belägenhet.

Återställandet måste ske senast inom två år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

Kan utan väsentlig olägenhet återställande ske i samband med normalt underhåll värderas skadan till uppskattad andel av underhållskostnaden.

Om återställande sker på annan plats inom Sverige tillämpas följande regler:

- Skadan värderas till kostnaden för återställande enligt vad som i övrigt anges, dock högst till vad det skulle ha kostat att utan dröjsmål återställa byggnaden på den ursprungliga grunden.
- Återställandekostnaden enligt föregående stycke reduceras med det belopp varmed marknadsvärdet ökar genom att återställande sker på annan plats.

22.1.1.2 Byggnad återställs inte

Återställs inte den skadade byggnaden värderas skadan till skillnaden mellan byggnadens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

22.1.1.3 Oanvänd byggnad

Byggnad som inte används ersätts med kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet.

22.1.1.4 Byggnad med kulturell särart

Försäkringen omfattar den merkostnad som föranleds av att skadad byggnad/byggnadsdel på grund av sin kulturella särart inte kan återställas på ett rationellt sätt beträffande metoder och material. Egendom som avses skall vara dokumenterad (till exempel särskild inventarieförteckning, foto eller motsvarande) och dokumentation skall förvaras så att den inte förstörs i samband med att ifrågavarande egendom förstörs. Sådan merkostnad kan avse till exempel tidsenligt byggnadsmaterial och utförande eller konstnärlig utsmyckning.

Särskilda undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- föranledd av arkeologiska undersökningar som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos byggnaden/föremålet som uppkommer på förstariskförsäkrad byggnad.

Försäkringsform och försäkringsbelopp

Försäkringen är en förstariskförsäkring. Högsta ersättning är 300 000 SEK per byggnad om inget annat framgår av försäkringsbrevet.

Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Vid reparation eller återuppförande på samma grund ingår i skadans värde även merkostnad på grund av byggnads särart vad gäller byggnadsmetoder och material intill i försäkringsbrevet angivet belopp. Det åligger försäkringstagaren att finna erforderliga hantverkare och ta fram underlag för materialval. Val av hantverkare och material ska godkännas av bolaget innan återställandet kan påbörjas.

Försäkringen gäller inte för ekonomisk förlust enligt Avbrottsförsäkring och hyresförlustförsäkring, om återuppbyggnaden efter skada fördröjs på grund av byggnadens särart enligt ovan.

Återställs inte den skadade egendomens särart inom två år lämnas ingen ersättning från denna tilläggförsäkring.

22.1.1.5 Merkostnad avseende myndighetskrav

Försäkringen omfattar den merkostnad som orsakats av myndighetsbeslut eller förändring av byggnormer om byggnaden återställs.

Försäkringen gäller för ersättningsbar merkostnad som avser myndighetskrav om anpassning till gällande:

- energihushållningsnormer
- handikappsnormer
- brandskyddsnormer
- krav på sophantering, skyddsrum eller arbetsmiljö enligt byggnadsstadgan och föreskrifter i svensk byggnorm utfärdade med stöd av denna.

Särskilda undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- för förelägganden som utfärdats före skadan
- föranledd av arkeologiska undersökningar
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i byggnaden
- för oskadade byggnadsdelar som inte berörs av skadan som uppkommer på förstärksförsäkrad byggnad.

Försäkringsform och försäkringsbelopp

Försäkringen är en förstärksförsäkring. Högsta ersättning är 300 000 SEK per byggnad om inget annat framgår av försäkringsbrevet.

22.1.1.6 Hinder på grund av lag eller myndighetsföreskrift

Om återställande av byggnad hindras på grund av lag eller myndighetsföreskrift är den försäkrade berättigad till ersättning för restvärdet av kvarvarande delar. Den försäkrade är skyldig att följa försäkringsgivarens anvisningar och på försäkringsgivarens bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden inte kan användas.

22.1.1.7 Tabell för åldersavdrag

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden för varje byggnadsdel (installationer, yt-beklädnader, tillbehör etc.) enligt tabellen nedan. En byggnadsdels ålder räknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk eller byttes ut. Åldersavdraget är högst 80 % för varje byggnadsdel.

Vid skada på målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad eller golvbeläggning räknas målningen etc. i varje rum som en byggnadsdel. För byggnadsdel vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage görs särskilt avdrag på återställande- och reparationskostnaden. Detta gäller även för byggnadsdel som inte anges i tabellen för åldersavdrag.

Beräkning av marknadsvärdet

Byggnadsdel Åldersavdrag görs för både material och arbete	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år därefter
Installationer för el, värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation mm		
– rörsystem och vattenradiatorer, sanitetsgoods	10 år	5%
– elinstallation	25 år	5%
– elvärmeslingor i golv	5 år	8%
– armaturer, tele, larm, ledningar och utrustning för datauppkoppling samt kabel-TV (även parabol)	5 år	8%
– murade värmeinstallationer (kakelugn och öppen spis)	20 år	2%
– övriga värmeinstallationer, t ex värmeväxlare, stålkamin	10 år	5%
– värmepumpinstallationer, varmvattenberedare som ingår i enhet med värmepump, solfångare, takvärme, kylanläggning	2 år	10%
– ventilationssystem exkl motor och styrning	20 år	5%
– luft/luftvärmepumpinstallation	2 år	15%
– sprinklerhuvud	10 år	8%
– styrschåp och elcentraler	10 år	8%
– hushållsmaskiner	2 år	10%
övriga installationer och annan maskinell utrustning inkl. tvättmaskin, torktumlare, mangel i gemensamhetsanläggning i bostadshus	5 år	8%
Radio- och TV-antenn (även parabol), markis, utrustning för data-, tele- och TV-kommunikation	5 år	10%
Målning, tapetsering och annan väggbeklädnad		
– dock inte i våtrum	5 år	8%
Köks- och garderobsinredning	20 år	5%
Dörrar, portar och fönster inkl lås och beslag	15 år	5%
Golvbeläggning – dock inte våtrum		
– plast /linoleum/högtryckslaminat	10 år	5%
– textil	5 år	8%
– massivt trä, stavparkett och ädelträ	15 år	5%
– keramik och sten	15 år	5%
– övrigt material	10 år	5%
Våtrumsbeklädnad inkl. tätskikt		
– golv- och väggmatta	5 år	8%
– keramiska plattor	10 år	5%
– övrigt material och utförande samt målning	5 år	5%
H. Takbeläggning		
– papp, plast och gummi	10 år	8%
– plåt	20 år	5%
– övrigt material	25 år	5%
I. Fasad		
– träpanel, plåt och puts	25 år	5%

J. Skorsten		
– stål och plåt	25 år	2%
– annat material	25 år	2%
K. Hiss		
– korg och fästanordningar	25 år	5%
L. Övrigt		
– kretskort och elektronik	5 år	10%
– övrig maskinell utrustning t ex drivning och transmission	5 år	5%

22.1.2 Maskinerier

22.1.2.1 Maskinerier som återställs

Skadan värderas till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material. Med återställande avses reparation eller anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

Om föremålet minskat i värde genom ålder, slitage, modernitet eller minskad användbarhet på grund av nya produkter och ny teknik med mer än halva återanskaffningsvärdet vid skadetillfället värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet. Återställande ska ske senast inom två år från skadedagen. Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha genomgått genom skadan beaktas inte.

22.1.2.2 Avdrag på grund av ökad avkastningsförmåga

I det fall avkastningsförmågan hos skadat föremål kan ökas genom tilläggsinvestering som bekostas av försäkringstagaren, reduceras skadeersättningen med värdet av den vinstökning som kan beräknas uppkomma. Här avses både nominell kapacitetsökning och produktionskostnadsbesparingar.

I det fall avkastningsförmågan hos skadat föremål ökas på grund av att dess återställande inte kan ske genom inköp av likvärdigt föremål, reduceras skadeersättningen med värdet av den vinst som kan beräknas uppkomma genom den ökade avkastningen.

Utökad avkastningsförmåga ska beaktas under en tid av två år från det att återställandet fullbordades. Enbart vinst som kan beräknas överstiga 1 000 000 SEK beaktas.

22.1.2.3 Maskinerier som är datorer

Vid skada på dator värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till skillnaden mellan datorns värde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Datorns värde omedelbart före skadan fastställs enligt en schablonmässig värdering enligt vad som framgår av nedanstående tabell. Vid återställande av dator ersätts 100 % av installationskostnaden.

Dators ålder i månader från den tidpunkt då föremålet tog i bruk som nyttillverkat	Ersättning i procent av inköpspriset
0 till 6 månader	100
7 – 11 månader	80
12 – 17 månader	60
18 – 35 månader	40
36 – 54 månader	20
54 månader eller mer	10

22.1.2.4 Lindningar till elektrisk utrustning samt värmepump och kompressor

Vid skada på:

- lindningar och på grund härav uppkomna skador på plåtar till elektrisk utrustning
- värmepump och kompressor

värderas skadan till kostnaden för återställandet. Från den sammanlagda återställandekostnaden (dvs. kostnad för ut- och inmontering, material, arbete och transport), görs avdrag för värdeminskning enligt nedanstående tabell. Avskrivning för värdeminskning är högst 80 %. Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en annan takt än vad som är normalt kan annan bedömning ske.

Tabell för åldersavdrag

Föremål	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år därefter
Lindningar till:		
–Tranformator	12 år	3%
– Generator	12 år	4%
– Motor	8 år	5%
Föremål		
–Värmepump och kompressor	3 år	10%

Beräkning av marknadsvärdet

Föremål	vid återställande Antal år utan åldersavdrag från den tidpunkt då föremålet togs i bruk som nyttillverkat	Avdrag per påbörjat år därefter	om återställande inte sker Avdrag per påbörjat år från den tidpunkt då föremålet togs i bruk som nyttillverkat
Bod, container och ställningar	5 år	10%	10%
Handverktyg och mindre redskap	1 år	20%	20%
Eldrivna verktyg och maskiner	1 år	20%	20%
Motordrivna maskiner t.ex. kompressor, byggtork och hiss	1 år	10%	10%
Duk i plasthall och tält	1 år	15%	15%
Övriga föremål	5 år	10%	10%

22.1.2.5 Vissa andra föremål

Vid skada på motordrivna fordon och släpfordon samt fast monterad utrustning på eller i dessa fordon värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet. Avskrivning för värdeminskningen är högst 80 %.

22.1.2.6 Maskinerier som inte återställs

Återställs inte skadat föremål värderas skadan till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

22.1.2.7 Arbetstagares egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för respektive objekttyp om egendomen hade tillhört den försäkrade.

22.1.2.8 Kunders egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för respektive objekttyp om egendomen hade tillhört den försäkrade.

22.1.2.9 Lagrad information

Skadan värderas till skäliga kostnader för att återställa informationen inom två år från skadedagen.

22.1.2.10 Trädgård och tomtmark

Skadan värderas enligt punkten Maskinerier. Vid nyplantering av buskar och träd betalas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

22.1.2.11 Värdehandlingar

Skadan värderas till de kostnader som inom två år från skadedagen läggs ned för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

22.1.2.12 Mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde

Skadan värderas till de kostnader som inom två år läggs ned för att återställa egendomen.

22.2 Skadersättningsregler

Försäkringsgivaren betalar:

- skada värderad enligt punkterna under rubriken Skadevärderingsregler, dock högst med försäkringsbeloppet vid helvärdes- och förstariskförsäkring
- röjningskostnad enligt punkt 22.2.1
- räddningskostnad enligt punkt 22.2.2
- dröjsmålsränta enligt punkt 22.2.7.1 med avdrag för självrisk
- underförsäkring enligt punkt 22.2.4
- ränta enligt punkt 22.2.7.1
- påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts enligt punkt 19

22.2.1 Röjningskostnad

Ersättning betalas för kostnad för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering av försäkrad egendom efter sådan skada som omfattas av försäkringen under förutsättning att kostnaden uppkommer inom ett år från skadetillfället.

För byggnad betalas ersättning upp till 20 % av skadebeloppet.

För maskinerier och varor betalas ersättning upp till 20 % av skadebeloppet, dock sammanlagt högst 2 000 000 SEK.

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och egendomsskada till försäkringsbeloppet.

Om ersättning för skada betalas enligt

- Genombrott av dammbyggnad, markrörelser, lavin och översvämning
- Allrisk
- Transport

så begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och egendomsskada till i respektive villkorspunkt angiven högsta ersättning, såvida inte avtal om högre försäkringsbelopp träffats.

22.2.2 Räddningskostnad

Ersättning betalas för den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt punkten Räddningsplikt om skadan omfattas eller skulle kunna ha omfattats av försäkringen och att kostnaderna med hänsyn till omständigheterna är skäliga.

I samband med sådan egendomsskada som omfattas av försäkringen betalas även ersättning för egendomsskada som uppkommer genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadas, förkommer eller stjäls. Ersättning betalas dock inte om kompensation kan erhållas från annat håll.

Vid förstarisikförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och egendomsskada till försäkringsbeloppet.

Om ersättning för skada betalas enligt:

- Genombrott av dammbyggnad, markrörelser, lavin och översvämning
- Transport
- Allrisk

så begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och egendomsskada till i respektive villkorspunkt angiven högsta ersättning, såvida inte avtal om högre försäkringsbelopp träffats.

22.2.3 Kostnader som inte ersätts

22.2.3.1 Merkostnader

Ersättning betalas inte för merkostnader som beror på forceringsåtgärder, till exempel reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

22.2.3.2 Kostnader för att framställa krav

Ersättning betalas inte för den försäkrades kostnader för att framställa krav till försäkringsgivaren och medverka i försäkringsgivarens utredning av skadan. Således ersätts inte t.ex. kostnader avseende nedlagd tid för att anmäla skadan till polisen, att inventera skadans omfattning, att delta i möten med hantverkare och representanter för försäkringsgivaren och att återanskaffa skadad egendom.

Ersättning betalas inte heller för den försäkrades kostnad för utomstående experter såsom ekonomer, jurister eller tekniker.

22.2.4 Underförsäkring

22.2.4.1 Fullvärdesförsäkring

Om uppgifterna i värderingsunderlaget för byggnad inte överensstämmer med förhållandena vid skadetillfället och för låg premie betalats föreligger underförsäkring. Ersättning betalas då endast för så stor del av skadan som svarar mot förhållandet mellan betald premie och den premie som skulle ha betalats.

22.2.4.2 Helvärdesförsäkring

Om försäkringsbeloppet vid skadetillfället understiger försäkringsvärdet föreligger underförsäkring och ersättning betalas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av försäkringsvärdet, dock högst med försäkringsbeloppet.

22.2.4.3 Förstarisikförsäkring

Ersättning betalas enligt gällande skadeersättningsregler upp till försäkringsbeloppet utan att underförsäkring åberopas.

Anges i försäkringsbrevet utöver förstariskbeloppet även ett försäkringsvärde (helvärde) och detta värde vid skadetillfället är lägre än det verkliga försäkringsvärdet föreligger underförsäkring. Ersättning betalas då endast med så stor del av skadan som svarar mot förhållandet mellan betald premie och den premie som skulle ha betalats med hänsyn till försäkringsvärdet vid skadetillfället, dock högst med försäkringsbeloppet.

22.2.4.4 Garanti mot underförsäkring

Vid skada på byggnad, maskinerier och varor betalas ersättning upp till försäkringsbeloppet utan tillämpning av bestämmelser om underförsäkring.

Detta gäller under förutsättning att försäkringsbeloppet vid försäkringsårets början för

- byggnad motsvarar återanskaffningsvärdet
- maskinerier motsvarar återanskaffningsvärdet.

Om försäkringsbeloppet ändras under försäkringsåret gäller garantin mot underförsäkring från tidpunkten för ändringen. Vid fullvärdesförsäkring av byggnad gäller garantin under förutsättning att uppgifterna i värderingsunderlaget är riktiga.

22.2.4.5 Röjnings- och räddningskostnad vid underförsäkring

Vid underförsäkring betalas röjnings- och räddningskostnader i samma proportion som egendomsskadan.

22.2.4.6 Samtidig allframtidsförsäkring

Vid samtidig allframtidsförsäkring betalas ersättning för skada värderad enligt skadeersättningsreglerna minskad med den ersättning som kan erhållas från allframtidsförsäkringen.

22.2.5 Inteckningshavare

22.2.5.1 Förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt

För den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning. Vid fullvärdesförsäkring av byggnad beräknas värdet enligt av försäkringsgivaren tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället.

22.2.5.2 Företagsinteckning

Om långivare som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos försäkringsgivaren. Har denne, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, blixtnedslag eller explosion. Detta gäller oavsett om ersättningen betalas på grund av brandförsäkringsavtal eller annat tillämpligt försäkringsavtal. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra

rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig. Vid fullvärdesförsäkring av byggnad beräknas värdet enligt av försäkringsgivarens tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället.

22.2.6 Skadeersättningsregler i övrigt

Försäkringsgivaren har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom. Försäkringsgivaren är inte skyldigt att ta hand om skadad egendom men har rätt att efter att ha lämnat ersättning för den skadade egendomen helt eller delvis överta äganderätten till denna. Kommer egendom för vilken ersättning betalats till rätta ska egendomen snarast ställas till försäkringsgivarens förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar erhållen ersättning.

22.2.7 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger denne.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett. Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och försäkringsgivaren på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att försäkringsgivaren fått kännedom om att överklagandet inte medfört ändring. Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att försäkringsgivaren fått utredningen eller värderingen.

22.2.7.1 Ränta

Om skadeersättning betalas senare än vad som framgår av punkten Tidpunkt för betalning av ersättning, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Om återställande sker efter det att ersättning betalats för den skadade egendomens marknadsvärde minskas skadeersättningen med den ränta som belöper sig på marknadsvärdeersättningen under tiden till dess att återställande sker. Ränta beräknas enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om den understiger 500 SEK.

23 Avbrottsförsäkring

23.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den försäkrade såsom innehavare av försäkrad rörelse eller annan i försäkringsbrevet angiven försäkrad såsom innehavare av försäkrad rörelse.

23.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för hyresförlust och extrakostnader som uppkommer under ansvarstiden till följd av egendomsskada som inträffar under försäkringstiden om försäkringsgivarens ansvar föreligger enligt försäkringsvillkoren för Allmänna avtalsbestämmelser WI00.

Ansvarstiden är:

- 24 månader vid hyresförlustförsäkring
- 12 månader vid extrakostnadsförsäkring

23.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för:

- hyresförlust och extrakostnader till följd av egendomsskada som inträffar inom Norden på försäkringsställe eller på plats i dess omedelbara närhet
- extrakostnader till följd av egendomsskada som inträffar inom försäkringstagarens kontor för fastighetsförvaltning även om detta är beläget på annan plats än försäkringsställe.

23.4 Vad som är försäkrat

23.4.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för avbrott till följd av:

- Egendomsskada som är ersättningsbar enligt momenten:
 - Brand, punkt 7
 - Naturskada och dammgenombrott, punkt 8
 - Inbrott, punkt 9
 - Vatten, punkt 10
 - Allrisk, punkt 11
 - Maskin, fastighet, punkt 12
 - Glas- och skyltskada, punkt 16
 - Skadegörelse och stöld, punkt 17
- egendomsskada på varor eller kunders egendom som är ersättningsbar, även om sådan egendom inte omfattas av egendomsförsäkringen enligt punkt 6 (Vad som inte är försäkrat)
- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten
- att tillträde till den försäkrade verksamheten hindras genom avspärrning som beordras av Räddningstjänst eller Polismyndighet under förutsättning att avspärrningen uppkommit genom en händelse som inte i förväg är planlagd.

Om det i försäkringsbrevet anges att maskinavbrottsförsäkring ingår, betalas ersättning för avbrott som uppstår genom ersättningsbar maskinskada på försäkrade maskinerier.

Avbrottet ersätts även om egendomsskadan är undantagen enligt försäkringsvillkor Allmänna avtalsbestämmelser WI00.

Försäkringen gäller för förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag för försäkrad verksamhet. Med försäkringsmässigt täckningsbidrag avses resultatet av följande beräkning av poster bokförda enligt kontoplan EU BAS99 (om sådan används eller skulle ha använts):

Intäkter +

3000–3799	Huvudintäkter, Fakturerade kostnader, Rörelsens sidointäkter, Intäktskorrigeringar
3900–3929	Övriga rörelseintäkter
3980–3999	Erhållna bidrag, övriga ersättningar och intäkter.

Kostnader –

4000–4999	Utgifter/kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster
5020–5049 (75 %)	Elavgifter för belysning, Värme, Vatten och avlopp
5120–5149 (75 %)	Elavgifter för belysning, Värme, Vatten och avlopp
5300–5399	Energikostnader
5400–5499	Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial
5500–5599	Reparation och underhåll
5600–5699	Kostnader för transportmedel
5700–5799	Frakt och transport
6800–6899	Inhyrd personal
6910–6919	Licensavgifter och royalties.

23.4.1.1 Extrakostnadsförsäkring

Försäkringen gäller för skäligena extrakostnader, som försäkringstagaren får vidkännas för att upprätthålla fastighetsförvaltningens kontorsverksamhet i den omfattning den skulle haft, om skadan inte inträffat.

23.4.1.2 Räddnings- och extrakostnader

Vid skada som omfattas av avbrottsförsäkringen lämnas även ersättning för:

- utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta enligt punkten Räddningsplikt för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada som kan befaras inträffa. Sådana utgifter skall avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift och efter förmåga söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften

- skäliga forcerings- och extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte inträffat, utöver räddningskostnader.

Medför räddnings- eller extrakostnad nytta endast under karenstiden ersätts den inte. Medför räddnings- eller extrakostnad nytta även efter ansvarstidens slut ersätts den med ett belopp, som kan anses falla på ansvarstiden.

Mer omfattande räddningsåtgärder och andra åtgärder som medför kostnader skall alltid vidtas i samråd med Försäkringsgivaren.

23.4.1.3 Kund och leverantörsavbrott

Försäkringen gäller för avbrott som uppstår i den försäkrade rörelsen genom att leverans enligt leveranskontrakt inte kunnat fullföljas beroende på att ersättningsbar egendomsskada. Detta under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen och inträffat inom Norden hos försäkringstagarens kund eller leverantör med vilken försäkringstagaren har gällande leveranskontrakt med.

23.4.1.4 El-, gas-, vatten eller värmeavbrott

Försäkringen gäller för avbrott som uppstår i den försäkrade rörelsen genom att Oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme från inkommande servisledning till den försäkrade verksamheten på grund av att sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt punkt 1 Egendomsförsäkring. Detta under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse, dels ingår i avbrottsförsäkringen, och inträffat i landbaserad egendom tillhörande leverantören.

23.4.1.5 Avspärrning

Försäkringen gäller för avbrott som uppstår i den försäkrade rörelsen genom att tillgängligheten till rörelsen förhindrats på grund av att Räddningstjänsten eller Polismyndighet inom ramen för myndighetsutövning och till följd av en hastigt uppkommen händelse som ger upphov till avspärrat området på grund av att omedelbar fara föreligger i omgivningen.

23.5 Vad försäkringen inte gäller för – Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

23.5.1 Försäkringen omfattar inte

23.5.1.1 Programvara och datainformation

Ersättning betalas inte för skada som består i eller är en följd av förlust, förändring eller försvårad åtkomst av programvara eller datainformation.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av ersättningsbar fysisk skada på annan egendom.

23.6 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

23.6.1 Allmänna ersättningsbegränsningar

Ersättning betalas inte för förlust som:

- beror på förlängd avbrottstid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, t.ex. bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist
- orsakas av att en del av ansvarstiden utnyttjas för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighetsbeslut
- utgör förseningsvite såvida inte vitet även i fråga om storlek är avtalat enligt allmänna leveransbestämmelser som utfärdats av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde.

23.6.2 Särskilda ersättningsbegränsningar

Beloppsbegränsningar gäller i följande fall.

23.6.2.1 Genombrott av dammbyggnad och markrörelser

Ersättning betalas upp till 3 000 000 SEK vid varje avbrottsskada till följd av genombrott av dammbyggnad eller markrörelser.

23.6.2.2 Översvämning och snölast

Ersättning betalas om inget annat anges i försäkringsbrevet upp till 3 000 000 SEK vid varje avbrottsskada till följd av översvämning eller snölastskada.

23.6.2.3 Allrisk

Ersättning betalas om inget annat anges i försäkringsbrevet upp till 10 basbelopp vid varje avbrottsskada till följd av en ersättningsbar skada under punkten Egendom.

23.6.2.4 Försäkringsställets omedelbara närhet

Ersättning betalas om inget annat anges i försäkringsbrevet upp till 400 000 SEK vid varje avbrottsskada som inträffar i försäkringsställets omedelbara närhet.

23.6.2.5 Avspärrning beordrad av myndighet

Ersättning betalas om inget annat anges i försäkringsbrevet upp till 400 000 SEK vid varje avbrottsskada till följd av avspärrning som beordras av Räddningstjänst eller Polismyndighet.

23.6.2.6 Oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten

Ersättning betalas om inget annat anges i försäkringsbrevet upp till 2 000 000 SEK vid varje avbrottsskada till följd av oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten inom varje försäkringsställe.

23.7 Försäkringsbelopp

Försäkringen är beloppslös och gäller med vissa ersättningsbegränsningar för vissa skadehändelser.

23.8 Säkerhetsföreskrifter

Utöver de säkerhetsföreskrifter som särskilt avtalats för avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för den egendomsförsäkring vars skadehändelse åberopas. Vid samtidig egendoms- och avbrottskada begränsas påföljden gemensamt till det avdrag i egendoms- eller avbrottsförsäkringen som är högst. Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

23.8.1 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs

Avdraget kan minskas eller helt tas bort om:

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts
- ingen av dem som anges i Egendomsförsäkring 19.2 varit försumlig
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

23.9 Åtgärder vid skada

23.9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade och dennes anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen ska efter förmåga:

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamhetens drift
- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften
- bevara den rätt försäkringsgivaren kan ha mot den som är ersättningsskyldig med anledning av skadan.

23.9.2 Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte fullgör sin räddningsplikt och detta medför skada för försäkringsgivaren får försäkringsgivaren göra skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats.

Detsamma gäller om den försäkrade åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa.

23.10 Anmälan om skada och ersättningskrav

Den försäkrade ska:

- så snart som möjligt efter inträffad skada anmäla skadan. Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skull ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Se även försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser WI00 (Preskription).
- vid stöld, inbrott, rån eller överfall snarast polisanmäla händelsen och skicka anmälan till försäkringsgivaren
- bistå försäkringsgivaren vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma försäkringsgivaren ansvarighet och ersättningens storlek.

23.10.1 Ersättningsanspråk

Skriftligt ersättningsanspråk ska framställas till försäkringsgivaren senast tre månader efter ansvarstidens slut. Framställs kravet senare är försäkringsgivaren fritt från ansvar.

För avbrott till följd av sådan egendomsskada som omfattas av Allmänna avtalsbestämmelser WI00 (Leverantörsåtagande) ska anspråk på ersättning framställas inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Framställs kravet senare är försäkringsgivaren fritt från ansvar.

23.11 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser WI00.

23.11.1 Skadevärderingsregler

23.11.1.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Ersättning betalas för förlust värderad till skillnaden mellan det försäkringsmässiga täckningsbidraget som den försäkrade beräknas skulle ha uppnått om skadan ej inträffat och det faktiskt uppnådda försäkringsmässiga täckningsbidraget under ansvarstiden minskat med:

- det försäkringsmässiga täckningsbidrag som omfattas av ersättningen för egendomsskadan, t.ex. för varor och eget reparationsarbete
- den avkastning som den försäkrade under ansvarstiden erhållit på ersättningsbelopp som betalats för egendomsskadan
- kostnader som kunnat inbesparas
- avskrivningar som har reducerats till följd av skadan
- det försäkringsmässiga täckningsbidrag som uppstått i annan rörelse som den försäkrade eller annan för dennes räkning driver på grund av skadan.

23.11.1.2 Speciella regler vid uthyrning av byggnad

Skadebeloppet utgörs av den förlust värderad enligt 23.11.1 och som den försäkrade åsamkas genom nedsättning av hyra för lokal eller lägenhet som hyresgäst enligt lag eller avtal av standardkaraktär har rätt till. För bostadsrättslägenhet beräknas hyresförlusten på motsvarande sätt

med utgångspunkt från den nedsättning av avgiften som kan krävas enligt lag eller bostadsrättsföreningens stadgar.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lokalen sedan den reparerats inte hyras ut för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid, dock högst för tre månader. För uthyrd lokal ska hyreskontrakt vara tecknat före skadedagen.

För sådan del av byggnaden, som försäkringstagaren själv använder eller utan ersättning upplåter till annan, beräknas hyresförlusten som om byggnaden varit uthyrd mot skälig hyra.

23.11.1.3 Extrakostnader

Ersättning betalas för extrakostnader enligt punkt 23.4

Medför extrakostnaderna nytta även efter ansvarstidens slut minskas skadeersättningen med restvärdet.

23.11.2 Skadeersättningsregler

Försäkringsgivaren betalar:

- skada värderad enligt punkt 23.11.1 (Skadevärderingsregler)
- räddningskostnader enligt punkt 23.11.2.1
- ränta enligt punkt 23.11.2.3 med avdrag för:
 - karens enligt punkt 23.11.4
 - underförsäkring enligt punkt 23.11.3
 - påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts enligt punkt 23.8(Säkerhetsföreskrifter).

23.11.2.1 Räddningskostnader

Ersättning betalas för skäliga kostnader som den försäkrade haft för att fullgöra sin räddningsplikt enligt punkten Räddningsplikt, dock högst med det belopp varmed förlusten av det försäkringsmässiga täckningsbidraget minskat. Medför sådan kostnad nytta även under eventuell karenstid eller efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av karenstiden.

23.11.2.2 Kostnader för att framställa krav

Ersättning betalas inte för den försäkrades kostnader för att framställa krav till försäkringsgivaren och medverka i försäkringsgivaren utredning av skadan. Således ersätts inte t.ex. kostnader avseende nedlagd tid för att anmäla skadan till polisen, att inventera skadans omfattning, att delta i möten med hantverkare och representanter för försäkringsgivaren och att återanskaffa skadad egendom. Ersättning betalas inte heller för den försäkrades kostnad för utomstående experter såsom ekonomer, jurister eller tekniker.

23.11.2.3 Ränta

Ersättning betalas för ränteförlust under ansvarstiden med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av sådan ränteförlust betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Om skadeersättning betalas senare än vad som anges under punkten Tidpunkt för betalning av ersättning, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalas ränta enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om den understiger 500 SEK.

23.11.2.4 Verklig förlust

Försäkringen ska inte ge den försäkrade någon vinst utan endast ge ersättning för genom avbrottet uppkommen förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag och ersättning för räddningskostnad.

23.11.2.5 Tidpunkt för betalning av ersättning

Skada regleras efter ansvarstidens slut eller tidigare om parterna är överens om att så ska ske. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att försäkringsgivaren fått utredningen eller värderingen.

23.11.3 Underförsäkring

Underförsäkring kan åberopas enligt samma grunder som anges under Egendomsförsäkring 22.14.3 Ersättning betalas då endast för så stor del av förlusten som svarar mot i denna punkt åberopade förhållanden.

23.11.4 Karens

Försäkringen omfattar inte avbrott under karenstiden. Karenstiden räknas från den tidpunkt då egendomsskadan inträffade.

Karenstiden är, om inte annat anges i försäkringsbrevet, 24 timmar.

Dock gäller lägst en karenstid av 48 timmar vid skada:

- som omfattas av oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten
- genom elfenomen på elektrisk utrustning enligt momentet Brand
- genom blixtnedslag på elektrisk utrustning enligt momentet Naturskada och dammgenombrott
- genom översvämning och snölast momentet Naturskada och dammgenombrott som omfattas av momentet Allrisk.

23.12 Självrisk

Vid varje skada avgår en självrisk som är samma som för den gendomsförsäkring vars skadehändelse åberopas. Vid samtidig egendoms- och avbrottsskada tillämpas endast en självrisk.

24 Ansvarsförsäkring

24.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada orsakad i den verksamhet som finns angiven i försäkringsbrevet och försäkringen gäller för den försäkrade, dennes anställda för skador som orsakats i tjänsten samt medförsäkrad som anges i försäkringsbrevet.

Anställd är:

- Fysisk person som utför arbetsuppgifter i den försäkrades ordinarie verksamhet om ersättning för dennes arbete utgår från den försäkrade.
- Studerande som praktiserar hos den försäkrade.
- Styrelseledamot, dock endast i samband med utövande av tjänst eller annat ideellt uppdrag hos den försäkrade.
- Fysisk person som tillfälligt arbetar hos den försäkrade och som har tillhandahållits av arbetsförmedling eller liknande förmedling och som utför arbetsuppgifter som normalt utförs av anställda.

24.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ersättningsbar skada som inträffar under den tid som försäkringen är i kraft.

Vid miljöskada gäller försäkringen enbart för skada som upptäcks inom försäkringstiden. Endast kostnad som är hänförlig till den del av skadan som upptäcks under försäkringstiden ersätts.

Skadeärendet hänförs till den försäkring som var i kraft när skadan först upptäcktes.

Vid serieskada gäller försäkringen även för efterföljande skador i serien om första skadan i serien inträffar under den tid som försäkringen är i kraft. Denna utvidgning gäller dock endast skador som inträffar inom sex år från den första skadan i serien. Försäkringen gäller inte för serieskada om första skadan i serien inträffat före försäkringstiden.

24.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom det geografiska område som anges i försäkringsbrevet. Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor gäller dock försäkringen för skada som inträffar i hela världen.

Försäkringen gäller dessutom i hela världen, utom i USA och Kanada, för skada genom okänd indirekt export. Med okänd indirekt export avses när produkten eller det avlämnade arbetet hamnat

utanför det försäkrade området för direkt export eller känd indirekt export, utan att den försäkrade har känt till eller borde ha känt till det.

24.4 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skadeståndsskyldighet till följd av sak- och personskada:

- som har uppkommit i den verksamhet som anges i försäkringsbrevet
- där krav framställts mot den försäkrade såsom ägare, brukare eller tomträttsinnehavare av fastighet, där verksamheten bedrivs
- samt för byggnads- och anläggningsarbeten som utförs på sådan fastighet.

Försäkringen gäller dessutom, med begränsade försäkringsbelopp, för skadeståndsskyldighet till följd av ren förmögenhetsskada vid ingrediens- och komponentsskada samt för skada enligt Dataskyddsförordningen.

24.4.1 Åtagande

Vid skadeståndskrav, som omfattas av försäkringen och som överstiger självrisken, åtar sig försäkringsbolaget för den försäkrades räkning att:

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger,
- förhandla med den som kräver skadestånd,
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få av motpart eller av annan,
- ersätta det skadestånd som överstiger gällande självrisk och som den försäkrade är skyldig att betala enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler eller enligt försäkrade avtal.

24.4.2 Försäkringens omfattning

Försäkringen gäller för verksamhets- och produktansvar.

24.4.2.1 Sak- och personskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt sådan förmögenhetsskada som är en direkt följd av en enligt detta villkor ersättningsbar person- eller sakskada. Om försäkringen inte omfattar viss skada på egendom eller viss personskada omfattar försäkringen inte heller förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Försäkringen gäller för skadeståndsskyldighet och där skadan överstiger självrisken och som avser skada orsakad av eller skada påstådd orsakad av den försäkrades verksamhet eller den försäkrades produkt enligt:

- Allmänna skadeståndsrättsliga regler
- Enligt nedanstående försäkrade avtal;
 - Allmänna bestämmelser som är utfärdade av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde-
 - Sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

Försäkringen gäller inte för ersättningsskyldighet som försäkringstagaren har påtagit sig härutöver.

24.4.2.2 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller, med ett begränsat försäkringsbelopp och försäkringsskydd, för skada på omhändertagen egendom. Denna omfattning gäller inte om försäkrad verksamhet är bil- och/eller motorverkstad eller vid entreprenadverksamhet.

Försäkringen gäller dock inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning:

- Hyr, leasar, lånar eller nyttjar.
- Motordrivna fordon, luftfartyg, skepp eller båtar som den försäkrade eller någon annan som denne ansvarar för har omhändertagit, lånat eller annars nyttjat.
- Uppför eller nedmonterar om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar.
- På grund av särskilt åtagande yrkesmässigt lyfter, transporterar eller förvarar.
- Omhändertar för att i serie tillverka, bearbeta eller montera, såvida inte skada drabbar enstaka exemplar.
- Omhänderhar för försäljning.

Försäkringen gäller inte heller för skada på sådan egendom, som är angiven ovan, inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats.

24.4.2.3 Nyckelförlust

Försäkringen ersätter, med ett begränsat försäkringsbelopp, skälig kostnad för ändring eller, om så erfordras, byte av lås i fastigheter inom Sverige i samband med att omhändertagen nyckel har förkommit. Detta gäller under förutsättning att den försäkrade är skyldig att svara för sådan kostnad och att den inte kan ersättas genom annan, av den försäkrade eller av dennes underentreprenör tecknad försäkring.

Polisanmälan skall ske och kopia skall på begäran skickas in vid skadereglering.

Försäkringsskydd lämnas dock inte om nycklarna varit märkta med namn och/eller adress, lämnats kvar i dörr, om nycklarna stulits ur fordon eller när det uppstår kostnader för ändring eller byte av lås när en anställd inte har lämnat tillbaka nyckel vid anställningens upphörande.

Se även punkt 24.8.4 Säkerhetsföreskrifter

24.4.2.4 Hyrd lokal

Försäkringen gäller, med ett begränsat försäkringsbelopp och försäkringsskydd, för skada på hyrd lokal om:

- skadan orsakats genom brand eller vatten samt
- att den försäkrade stadigvarande hyr lokalen för sin verksamhet och verksamheten bedrivs i hyrd lokal i Norden.

Med hyrd lokal avses lokal eller byggnad (även byggnad på ofri grund) som den försäkrade disponerar genom hyresavtal, samt tillhör till sådan byggnad enligt Jordabalken 2 kap §§ 1–2. I begreppet hyrd lokal ingår inte tillhör enligt Jordabalken 2 kap. §3 eller annan av den försäkrade hyrd lös egendom.

Med brand avses eld som kommer lös. Som brandskada anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål som inte är i brand, sveder eller bränner hål utan att brand uppstår.

Med vatten avses oförutsedd utströmning av vatten, dock inte vattenånga, från ledningssystem för vatten, värme och avlopp med därtill anslutna anordningar eller från akvarium eller vattensäng.

24.4.2.5 Fastighetsägaransvar

Försäkringen gäller för den försäkrade såsom ägare, brukare eller tomträttsinnehavare av fastighet, där verksamheten bedrivs.

Försäkringen gäller även för byggnads- och anläggningsarbeten som utförs på sådan fastighet som anges i första stycket. Se viktiga begränsningar under Vad försäkringen inte gäller för - Undantag.

24.4.2.6 Fastighet som inte används i den försäkrade verksamheten

Försäkringen gäller också för skadeståndskrav som framställs mot den försäkrade i egenskap av fastighetsägare eller på annat sätt ansvarig för byggnad eller fastighet som inte används i den försäkrade verksamheten, men som särskilt nämns i försäkringsbrevet. Försäkringen gäller inte för byggnads- och anläggningsarbeten som utförs på fastighet som inte används i den försäkrade verksamheten.

24.4.2.7 Byggherreansvar

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av miljöbalken (1998:808) eller andra grannelagsrättsliga regler som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre vid mark-, byggnads-, anläggnings- eller installationsarbeten.

Försäkringen gäller dock med ett begränsat försäkringsbelopp och försäkringsskydd för fastighet som används i den försäkrade verksamheten. Försäkringen gäller för den försäkrade i egenskap av byggherre för och där den årliga investeringskostnaden är högst 2 000 000 SEK.

Försäkringen gäller inte för övertaget byggherreansvar.

24.4.2.8 Ren förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar i vissa fall och med ett begränsat försäkringsbelopp, skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada (byggherreansvar samt skada enligt miljöbalken) nedan. Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

24.4.2.9 Ingrediens- och komponentsskada

Försäkringen gäller, med ett begränsat försäkringsbelopp, för skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada som beror på att egendom:

- med vilken levererad produkt förenats (genom exempelvis sammanfogning, sammansmältning, blandning, pressning, applicering, ytbehandling eller emballering)
- som – efter bearbetning eller förädling eller annan användning av levererad produkt – helt eller till en del består av denna produkt
- som är djur eller växter, efter förbrukning av levererad produkt
- som är informationsbärare (såsom trycksaker eller datormedia) efter överföring av information från levererad produkt skadas eller försämras, blir dyrare att bearbeta eller framställa, minskar i värde eller – helt eller delvis – inte kan användas för sitt avsedda ändamål.

24.4.2.10 Skada i egenskap av dataregisteransvarig – personuppgifter

Försäkringen omfattar, med ett begränsat försäkringsbelopp, skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade i egenskap av registeransvarig kan bli skyldig att betala enligt artikel 82 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (allmän dataskyddsförordning).

24.4.2.11 Skada enligt miljöbalken

Försäkringen gäller, med ett begränsat försäkringsbelopp, för skada som upptäcks under försäkringstiden.

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (1998:808) endast om skada beror på att:

- fel – dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod – tillfälligt har begåtts.
- fel plötsligt och oförutsett har uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

Endast kostnad som är hänförlig till den del av skadan som upptäcks under försäkringstiden ersätts.

Om skador i en serieskada upptäcks under flera avtalstider skall de anses upptäckta den avtalstid när den första skadan upptäcktes. En serieskada omfattas endast om den första skadan i en serieskada upptäcktes under avtalstiden för detta försäkringsavtal.

Se även viktiga undantag beträffande miljöskador under Vad försäkringen inte gäller för – Undantag.

24.5 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppen som anges i försäkringsbrevet är den högsta sammanlagda ersättning som betalas ur försäkringen. Försäkringsgivarens åtagande att betala skadestånd inklusive ränta, utrednings-, förhandlings-, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader är vid varje skada begränsat till dessa belopp om inte annat angivits i försäkringsbrevet.

Ersättningen är vid serieskada begränsad till ett försäkringsbelopp, nämligen det för en skada angivna försäkringsbeloppet som gäller då den första skadan inträffade.

24.5.1 Person- och sakskada

De försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet är gemensamma för hela försäkringen. I samma skada kan endast ett försäkringsbelopp utnyttjas och det är det högsta försäkringsbeloppet som är tillämpligt för den aktuella skadan.

24.5.2 Begränsade försäkringsbelopp

De begränsade försäkringsbeloppen gäller som del av det totala försäkringsbeloppet per skada och maximalt per år och gäller därmed inte utöver det försäkringsbelopp som gäller för ansvarsförsäkringen.

24.5.2.1 Omhändertagen egendom och nyckelförlust

Försäkringsbeloppet är begränsat till 2 000 000 SEK per skada och till maximalt 5 000 000 SEK för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

Vid nyckelförlust är försäkringsbeloppet begränsat till 500 000 SEK per skada och maximalt 1 000 000 SEK för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

24.5.2.2 Hyrd lokal

Försäkringsbeloppet är begränsat till 10 000 000 SEK per skada och maximalt för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

24.5.2.3 Byggherreansvar

Försäkringsbeloppet för personskada är begränsat till 10 000 000 SEK per skadehändelse och maximalt för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

Försäkringsbeloppet för sakskada och ren förmögenhetsskada är begränsat till 2 000 000 SEK per skadehändelse och maximalt för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

24.5.2.4 Egendom som bearbetas, installeras, monteras med mera

För denna försäkring gäller - om inte annat framgår av försäkringsbrevet - att vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, reparera, kontrollera, besiktiga, tillse eller försälja begränsas ersättningen till 2 000 000 SEK per skada och för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

24.5.2.5 Egendom under lyft eller transport

Vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, lyfter eller transporterar och som inte är undantagen begränsas ersättningen till 200 000 SEK per skada, om inte annat framgår av försäkringsbrevet. För samtliga sådana skador som inträffar under försäkringsåret lämnas ersättning med maximalt 2 000 000 SEK.

24.5.2.6 Ingrediens- och komponentskada

Försäkringsbeloppet begränsat till 10 000 000 SEK vid varje skada och maximalt för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

24.5.2.7 Dataregisteransvar

Vid ekonomisk och ideell skadeståndsskyldighet för dataregisteransvarig begränsas ersättningen till 1 000 000 per skada och maximalt 5 000 000 SEK för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår.

24.5.2.8 Skada enligt miljöbalken

Vid skada är försäkringsbeloppet begränsat till 1 000 000 SEK per skada och maximalt för samtliga skador som inträffat under samma försäkringsår.

24.6 Självrisk

24.6.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada dras från de sammanlagda kostnaderna för skadestånd inklusive ränta, utredning, förhandling, rättegång, skiljemannaförfarande en självrisk.

Självrisken anges i försäkringsbrevet. Vid förhöjda självrisken enligt nedan tillämpas dock alltid den högre självrisken. Självrisksbelopp som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

För vissa skadehändelser gäller en förhöjd självrisk. Se nedan under Särskilda självrisken samt i försäkringsbrevet.

24.6.2 Särskilda självrisken

24.6.2.1 Sprängning

Självrisken är alltid lägst 10 % av skadebeloppet vid sakskada orsakad av sprängning, dock lägst 0,5 basbelopp och högst 4 basbelopp.

24.6.2.2 Heta Arbeten

Självrisken är alltid lägst 30 % av skadebeloppet vid sakskada som uppkommit i samband med svetsning, skärning, lötning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

24.6.2.3 Sprutmålning

Självrisken är alltid lägst 10% av skadebeloppet, dock lägst 0,5 basbelopp och högst 4 basbelopp.

24.6.2.4 Markarbeten

Självrisken är alltid lägst 10% av skadebeloppet, dock lägst grundsjälvrisk för verksamhetsansvar och högst 4 basbelopp vid sakskada genom pålning, spontning eller vid skada på ledningar och kablar i marken genom grävnings-, schaktnings- eller återfyllningsarbete.

24.6.2.5 Hyrd lokal

Självrisken är alltid lägst 1 basbelopp vid skada på hyrd lokal.

24.6.2.6 Serieskada

För skador som betraktas som en serieskada tillämpas endast en självrisk.

24.7 Vad försäkringen inte gäller för – Undantag

24.7.1 Försäkringen omfattar inte

24.7.1.1 Gemensamma ekonomiska intressen

Försäkringen gäller inte för skadeståndskrav mellan de försäkrade. Försäkringen gäller inte heller för skadeståndskrav mellan den försäkrade och den försäkrades moder- eller dotterbolag, eller skadeståndskrav mellan den försäkrade och ett företag eller en verksamhet;

- i samma koncern
- där ägarrelationen mellan den försäkrade och den skadeståndskrävande är 50% eller mer
- där den försäkrade ensam eller tillsammans med medförsäkrad, eller aktieägare i dessa, eller aktieägars nära anhörig, har mer än 50% ägande eller betydande inflytande.

24.7.1.2 Egen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på den försäkrades egendom.

24.7.1.3 Hyrd lokal

Försäkringen gäller inte för tillbehör enligt Jordabalken 2 kap. 3 § eller annan av den försäkrade eller för hans räkning hyrd eller leasad lös egendom.

24.7.1.4 Uppsåt, grov vårdslöshet och risktagande

Försäkringen gäller inte för skada som till någon del orsakats med uppsåt av den försäkrades företagsledning eller arbetsledning.

Försäkringen gäller inte för skada orsakad under självorsakad berusning eller annan drogpåverkan om arbetsledning eller företagsledning hos den försäkrade med stor sannolikhet haft kännedom om berusningen.

Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter, att det för den försäkrades företagsledning eller arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa och som de skäligen hade kunnat förhindra.

24.7.1.5 Kända fel

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av fel eller brist i levererad produkt, felaktig eller bristfällig information om produkten eller felaktig åtgärd beträffande produkten, om företagsledning eller arbetsledning kände till felet eller bristen vid leveransen eller när produkten därefter åtgärdades.

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av avslutat arbete om den försäkrade eller dennes arbetsledning känt till, eller bort känna till, felet eller bristen innan skadan uppkom och underlätit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra den.

24.7.1.6 Bristfälliga undersökningar

Försäkringen gäller inte om den försäkrade eller dennes arbetsledning inte låtit utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa levererad produkts eller avslutat arbetes lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att defekt i produkten inte upptäckts.

24.7.1.7 Utfästelse, garanti och marknadsföring

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som grundas på uttrycklig eller underförstådd garanti, utfästelse eller marknadsföring rörande kvalitet, resultat eller ansvar om skadeståndsskyldigheten inte hade förelegat utan garantin, utfästelsen eller marknadsföringen. Försäkringen gäller dock för ansvar enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom försäkrads verksamhetsområde.

24.7.1.8 Försening

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med försening orsakad av den försäkrade.

24.7.1.9 Böter, vite, straffskadestånd

Försäkringen omfattar inte böter, vite, straffavgift, sanktionsavgift eller straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd.

24.7.1.10 Särskilt åtagande

Försäkringen gäller inte för skada som försäkrad eller någon för vilken han svarar genom särskilt avtal åtagit sig att ersätta utöver gällande skadeståndsrätt eller försäkrat avtal.

24.7.1.11 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för miljöskada. Med miljöskada avses skada som verksamhet på en fastighet har orsakat i sin omgivning genom:

- förorening eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt, ljus eller annan liknande störning
- fukt eller kondens
- översvämning i samband med nederbörd
- lössprängda föremål
- grävning, schaktning, spontning, pålning, eller liknande arbete.

såvida skadan inte beror på:

- att fel - dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod - tillfälligt begås vid användning av eller arbete på byggnad, anläggning eller anordning och skada därigenom uppkommer plötsligt och oförutsett
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

Detta undantag tillämpas inte vid skada som orsakats av levererad produkt.

24.7.1.12 Arbetsskador

Försäkringen gäller inte för arbetsskador som helt eller delvis kan ersättas genom arbetsskadeförsäkring, socialförsäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform. Dock gäller försäkringen om regress kan utövas.

24.7.1.13 Skada på levererad produkt eller avlämnat arbete

Försäkringen gäller inte för skada på produkt som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att uppföra, sälja eller leverera oavsett när skadan inträffar. Försäkringen gäller inte heller för kostnad på grund av att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

Försäkringen gäller inte för felaktigt utfört arbete.

Undantaget avser inte skada på tidigare levererad egendom eller avlämnat arbete om skadan inträffar till följd av att den försäkrade fullgör avtal som inte har samband med det ursprungliga leveransavtalet utför underhålls- eller servicearbete efter garantitidens utgång.

Försäkringen omfattar inte kostnader för någon av följande åtgärder som avser eller har anknytning till levererade produkter eller avslutade arbeten:

- Att spåra produkt som har satts på marknaden.
- Information med anledning av fel, defekt eller säkerhetsbrist.
- Reklamation eller undersökning.
- Återtagande eller borttagande.
- Omleverans eller utbyte.
- Prisavdrag, täckningsköp eller hävning.
- Reparation, ändring eller justering.
- Deponering eller destruktion.

24.7.1.14 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

24.7.1.15 Läkemedel

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av läkemedel.

Med läkemedel avses en vara som är avsedd antingen att vid invärtes eller utvärtes bruk förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom hos människor eller annars på angivna sätt användas i samband med behandling av sjukdom, skada eller kroppsfel eller vid förlösning, allt under förutsättning att varan för sådant ändamål genom beredning, dosering eller doseringsanvisning iordningställts för användning.

I läkemedel innefattas både registrerade läkemedel och substanser som används vid kliniska försök.

24.7.1.16 Tobak

Försäkringen gäller inte för personskada orsakad av skadebringande egenskaper hos tobak, tobaksprodukter, nikotinpreparat, e-cigarett, vätska till e-cigarett och liknande eller ersättningsprodukter för dessa.

24.7.1.17 Asbest, Formaldehyd, PCB, PFAS, EMF

Försäkringen gäller inte för skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med:

- asbest
- formaldehyd
- polyklorerade bifenyl (PCB)
- per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS)
- EMF (Elektromagnetiska fält)

24.7.1.18 Blodprodukter med mera

Försäkringen gäller inte för skada eller följdskada som, direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med AIDS, HIV eller andra sjukdomar relaterade till produkter eller preparat från människoblod, serum eller andra kroppsvätskor.

24.7.1.19 Atomskada

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

24.7.1.20 Luftfartyg och luftfartygskomponenter

Försäkringen gäller inte för skada genom levererade luftfartyg eller luftfartygskomponenter.

Anmärkning: Med luftfartygskomponent avses flygkropp, vingar, stjärtparti, landningsställ, motor med hjälpapparat inkl. upphängningsanordningar, styrutrustning, elektronisk utrustning och instrumentering samt hydraulisk utrustning och liknande utrustning som särskilt konstruerats, tillverkats eller certifierats för luftfartyg.

Försäkringen gäller inte heller för skada genom luftfartyg, svävare eller hydrokopter när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa farkoster.

24.7.1.21 Flygplats

Försäkringen omfattar inte det ansvar som kan åläggas försäkrad i dennes egenskap av flygplatsansvarig.

24.7.1.22 Solarium

Försäkringen gäller inte för personskada som har samband med användande av solarium. Dock gäller försäkringen vid instruktions-, handhavande- eller materialfel.

24.7.1.23 Patientskada

Försäkringen gäller inte för patientskada, oavsett om denna uppkommit i kliniskt försök eller i annan verksamhet. Detta undantag tillämpas dock inte i den mån lagenlig regressrätt föreligger mot den försäkrade.

24.7.1.24 Rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada till följd av fel eller försummelse i samband med konsultuppdrag.

24.7.1.25 Projektförsäkring

Försäkringen gäller inte för skada i samband med projekt där en projektspecifik konsultansvarsförsäkring har tecknats.

24.7.1.26 Trafikansvar motorfordon

Försäkringen gäller inte för:

- skada som omfattas av trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning.
- skada som inträffar till följd av trafik med motorfordon när det används inom inhägnat tävlingsområde.
- skada på motordrivet fordon när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

24.7.1.27 Fartyg

Försäkringen gäller inte för sakskada till följd av kollision orsakad genom skepp eller båt eller av deras bogserade föremål när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa farkoster.

24.7.1.28 Spårbundna fordon

Försäkringen gäller inte för skada genom spårbundna fordon när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa fordon.

24.7.1.29 Krig eller upplöpp

Försäkringen gäller inte för skada, vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, invasion, terrorism, krigsliknande handlingar oavsett om det föreligger en krigsförklaring eller ej, inbördeskrig, myteri, revolution, uppror, civila oroligheter, upplöpp, strejk, lockout eller handlingar av en eller flera personer som olagligt har tagit makten.

24.7.1.30 Terrorism

Försäkringen gäller inte för person- eller sakskada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon del, om skadan helt eller delvis orsakats av terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara i syfte att:

- allvarligt skrämma en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

24.8 Säkerhetsföreskrifter

24.8.1 Dokumentation

Dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar ska förvaras på sådant sätt att de på begäran kan uppvisas vid inträffad skada.

24.8.2 Säkerhet

Den försäkrades anställda ska informeras och utbildas i vilka rutiner som gäller för att säkerställa datasäkerhet, bland annat rutiner för val och förnyelse av lösenord och åtgärder för att undvika skadlig programvara och virus.

Det ska finnas rutiner för fysisk behörighetskontroll på de platser där den försäkrades data lagras och behandlas.

Datorer ska i största möjliga utsträckning ha uppdaterade operativsystem och aktivt antivirusprogram samt brandvägg. För smartphones och andra mobila enheter gäller samma krav på operativsystemet. Samtliga datorer, mobila enheter och smartphones ska vara lösenordskyddade. Personuppgifter som skickas med e-post till extern mottagare skall krypteras.

Det skall tas daglig säkerhetskopia av all verksamhetsrelaterade data. Säkerhetskopiorna ska förvaras avskilt från originaldata så de inte kan skadas vid en och samma skadehändelse.

Den försäkrade ska ha implementerade rutiner för tillgång till verksamhetens data, IT-system och dylikt. Tillgång till programvara som styr säkerhetssystemen ska vara begränsad till behöriga personer som fått detta ansvar delegerat av bolagsledningen hos den försäkrade.

24.8.3 Säkerhet knutet till personuppgifter

- Krav om behandling av personuppgifter enligt Dataskyddsförordningen ska vara uppfyllda. Detta innebär att det ska vidtas planerade och systematiserade åtgärder för att uppfylla dataskyddsförordningens krav på vidhållande av personuppgifternas kvalitet.
- Krav om säkerhetsåtgärder enligt Dataskyddsförordningen ska vara uppfyllda. Detta innebär att det ska vidtas planerade och systematiserade åtgärder för att uppfylla kraven på dataskyddsförordningens krav på informationssäkerhet med hänsyn till konfidentialitet, integritet och tillgänglighet vid behandling av personuppgifter. Detta skall dokumenteras.
- Om den försäkrade anlitar underleverantörer skall dessa vara införstådda med dessa krav, regelverk och efterlevnad av dessa.

24.8.4 Hantering av nycklar

Vid nyckelförlust ska polisanmälan ske och kopia lämnas till försäkringsgivaren eller dess företrädare. Nyckel som har omhändertagits skall förvaras inlåst under den tid som inte är arbetstid.

Ersättning betalas inte:

- om nyckeln var märkt med namn eller adress i klartext eller om det på annat sätt med lätthet gick att identifiera till vilket lås, objekt eller till vilken fastighet nyckeln hörde.
- vid stöld ur olåst bil.

24.8.5 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot försäkringsgivaren för att säkerhetsföreskrifterna följs av:

- den försäkrades företagsledning
- anställda hos den försäkrade
- entreprenörer, konsulter och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

24.8.6 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Om säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag från den ersättning som annars hade betalats ur försäkringen. Avdrag görs även från ersättning till annan försäkrad än den som inte följt föreskriften. Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter. Avdraget kan minskas eller helt tas bort om:

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts.
- det kan visas att ingen av dem som anges i punkt 24.8.5 har varit försumlig.
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter

24.9 Skaderegleringsbestämmelser

24.9.1 Anmälan om skada och ersättningskrav

Den försäkrade skall omedelbart anmäla skadeståndskrav eller händelse som kan leda till skadeståndskrav mot denne och som kan leda till ersättningskrav mot försäkringsgivaren. Försummas anmälningsplikten och kan det antas att detta varit till men för försäkringsgivaren, är försäkringsgivaren helt eller i skäligen utsträckning fri från sina åtaganden i fråga om försäkringsfallet.

24.9.2 Skyldighet att lämna upplysning

Den försäkrade och den försäkrade är skyldig att utan dröjsmål och utan ersättning lämna försäkringsgivaren handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredning. Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning, skall försäkringsersättningen som regel bortfalla.

24.9.3 Skyldighet att utreda, vittna m. m.

Den försäkrade och den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömning av skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom deras verksamhet. Den försäkrade och den försäkrade är även skyldig i händelse av rättegång utan ersättning tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos dem anställd personal.

24.9.4 Dokumentationsplikt för levererad egendom

Den försäkrade och den försäkrade skall i rimlig omfattning bevara konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, leveransavtal, bruksanvisningar, garantier och liknande handlingar som kan vara av betydelse vid skadeutredning om ansvar för skada genom levererad egendom.

Om dessa skyldigheter inte iakttas och om det antas att det varit till väsentligt men för försäkringsgivaren är försäkringsgivaren berättigad till att göra skäligen avdrag på försäkringsersättningen.

24.9.5 Rättegång

Om talan aviseras eller väcks mot den försäkrade, skall det omedelbart anmälas till försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren utser rättegångsombud och lämnar denne erforderliga anvisningar och instruktioner. Om den försäkrade inte accepterar det av försäkringsgivaren utsedda rättegångsombudet kan en dom om ersättningskyldighet inte åberopas mot försäkringsgivaren och inte heller ersätts rättegångs- och skiljemannakostnader.

24.9.6 Uppgörelse i godo

Om den försäkrade utan försäkringsgivarens tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningskrav eller utbetalar ersättning, är försäkringsgivaren fri från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Den försäkrade är, om försäkringsgivaren så önskar, skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har försäkringsgivaren förklarat sig villigt att göra upp i godo med den skadeståndsberättigade är försäkringsgivaren fri från ytterligare åtaganden till följd av dennes skadeståndskrav. Detsamma gäller för det fall att den försäkrades skadeståndsskyldighet fastställts genom tredskodom.

24.9.7 Ansvarsbegränsning i avtal

Medför ansvarsbegränsning i avtal inskränkning i den försäkrades skadeståndsskyldighet och avstår den försäkrade från att åberopa ansvarsbegränsningen föreligger inte ersättningsskyldighet för försäkringsgivaren.

24.9.8 Dröjsmålsränta

Försäkringsgivaren betalar inte den ränta som beror på den försäkrades eller den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som på honom ankommer punkt 24.8

24.9.9 Mervärdesskatt

Mervärdesskatt som skall betalas av den försäkrade utgör ingen skada som omfattas av försäkringen, till den del den försäkrade har möjlighet till avdrag för beloppet enligt tillämpliga skatteregler.

24.10 Definitioner

Serieskada

Med serieskada avses flera skador av samma typ som orsakas av liknande fel, defekter eller säkerhetsbrister hos en eller flera produkter.

USA och Kanada

USA och Kanada inklusive till dessa länder hörande territorier och besittningar samt andra områden som lyder under dessa länders lagstiftning.

Utrednings-, förhandlings- och rättegångskostnader

Här avses enbart utrednings- och förhandlingskostnader för arbete som utförs av annan än Försäkringsgivarens personal.

25 Skadeståndsgaranti

25.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den försäkrade samt medförsäkrade dotterbolag som anges i försäkringsbrevet.

25.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden under förutsättning att försäkringen har varit i kraft.

25.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som uppkommer inom Norden.

25.4 Vad försäkringen gäller för

25.4.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för skada för vilken hyresgäst eller bostadsrättshavare är skadeståndsskyldig enligt gällande rätt och som är ersättningsbar enligt försäkringsgivarens ansvarsförsäkring för privatperson.

25.5 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

25.5.1 Försäkringen omfattar inte

Ersättning betalas inte för skada om hyresgästen eller bostadsrättshavaren har gällande ansvarsförsäkring.

25.6 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är 10 basbelopp, vilket är det högsta belopp som kan betalas vid varje skada. Annat försäkringsbelopp framgår av försäkringsbrevet.

25.7 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en självrisk som är 10 % av basbeloppet.

25.8 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Ersättningen beräknas enligt 5 kap. skadeståndslagen.

25.9 Definitioner

Försäkringsgivare

Namn på försäkringsgivaren anges under rubriken Försäkringsgivare i försäkringsbrevet.

26 Krisförsäkring

26.1 Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är:

- försäkringstagaren
- dennes arbetstagare/anställda
- make/sambo till försäkrad, om försäkrad avlider under tjänsteutövning till följd av sådan skadehändelse som medför rätt till ersättning enligt 25.4 (Vad försäkringen gäller för).

26.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden i samband med tjänsteutövning under förutsättning att försäkringen har varit i kraft.

26.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i samband med skada som inträffar vid tjänsteutövning inom Norden.

26.4 Vad försäkringen gäller för

26.4.1 Försäkringens omfattning

Ersättning betalas för kristerapi för försäkringstagaren eller dennes arbetstagare, som råkar ut för eller är närvarande vid någon av följande händelser:

- brand, inbrott eller explosion på försäkringsställe
- rån och överfall eller hot
- olycksfall, varmed avses en kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt
- genom en plötslig yttre händelse och detta medför en psykisk kris.

Vid rån och överfall eller hot gäller försäkringen även under icke arbetstid då arbetstagaren ansvarar för arbetsgivarens egendom. Ersättning betalas även för kristerapi för make/sambo till försäkrad, om försäkrad avlider under tjänsteutövning till följd av ovan angivna skadehändelser.

26.4.1.1 Behandling

Försäkringsgivaren tillhandahåller kristerapi (psykologkonsultation) med högst tio behandlingstillfällen per försäkrad och skada. Tiden under vilken behandlingen ges är begränsad till tolv månader från skadetillfället. Behandling sker hos psykolog som utses i samråd med försäkringsgivaren. All behandling sker i Sverige.

26.4.1.2 Resekostnad

Ersättning betalas för nödvändiga och skäliga resekostnader för behandling i Sverige.

26.5 Vad försäkringen inte gäller för - Undantag

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret allmänna avtalsbestämmelser WI00.

26.5.1 Försäkringen omfattar inte

Ersättning betalas inte för behandling föranledd av skada som:

- de försäkrade tillfogat varandra
- uppstår i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig brottslig gärning.
- en följd av att försäkrad var påverkad av alkohol, sömnmedel, narkotiska preparat eller andra berusningsmedel eller missbrukade läkemedel eller dopingpreparat.

26.6 Försäkringsbelopp

Försäkringsgivaren tillhandahåller kristerapi (psykologkonsultation) med högst tio behandlingstillfällen per försäkrad och skada.

26.7 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

26.8 Åtgärder vid skada

Den försäkrade ska så snart som möjligt efter inträffad skada anmäla skadan. Se även försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser WIN00 (Preskription).

26.9 Definitioner

Försäkringsgivare

Namn på försäkringsgivaren anges under rubriken Försäkringsgivare i försäkringsbrevet.

Definitioner

Arbetsstagare/Anställd

- Fysisk person som utför arbetsuppgifter i försäkrads ordinarie verksamhet om ersättning för dennes Fysisk person som utför arbetsuppgifter i den försäkrades ordinarie verksamhet om ersättning för dennes arbete utgår från den försäkrade.
- Studerande som praktiserar hos den försäkrade.
- Styrelseledamot, dock endast i samband med utövande av tjänst eller annat ideellt uppdrag hos den försäkrade.
- Fysisk person som tillfälligt arbetar hos den försäkrade och som har tillhandahållits av arbetsförmedling eller liknande förmedling och som utför arbetsuppgifter som normalt utförs av anställda.

Ansvarstiden

Den tidsperiod under vilken förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag eller uppkomna extrakostnader ersätts. Ansvarstidens längd räknas från den tidpunkt då egendomsskadan inträffar.

Arbetsområde

Den eller de platser till vilken egendom och material ska levereras eller där arbeten ska utföras av den försäkrade för utförande av entreprenaden.

Arbetsskada

Arbetsolycksfall, olycksfall på väg till och från arbetet samt arbetssjukdom.

Arbetsstagares egendom

Personlig löseegendom som kan försäkras i en hemförsäkring enligt standardvillkor.

Avbrott

Sådan inskränkning i den försäkrade rörelsen som föranleder förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag.

Avbrottstid

Den tidsperiod från skadedagen under vilken egendomsskadan föranleder förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag eller insatser för att undvika sådan förlust.

Brottslig handling

En handling som enligt tillämplig nationell lagstiftning utgör ett brott och för vilket brott som gärningsmannen dömts genom en lagakraftvunnen dom eller – om gärningsmannen inte dömts – den utredning som den försäkrade har presenterat är sådan att det är ställt utom allt rimligt tvivel att brott begåtts av gärningsmannen.

Byggherre

Den ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnad

Byggnad och sådan egendom som hör till byggnad enl. 2 kap. 2 § jordabalken och som lyder: Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår:

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskap och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling.
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning.
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning.
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning. fabrikslokal: kylsystem och fläktsmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket, hör inte till byggnaden.

Till byggnad räknas även:

- sopsugningsanläggning
- oljetank och bränsle inom fastigheten avsedd för försäkrad byggnads uppvärmning
- ledningar och utrustning för data-, tele- och TV- kommunikation.

Datainformation

Se under definitionen för lagrad information.

Dator

Med dator avses här apparat för databehandling, som enligt i förhand fastställt program kan utföra omfattande beräkningar, med tillhörande in- och utenheter, t.ex. bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, cd-läsare, scanner, modem, datavideoprojektor (pc-kanon). Som dator räknas inte digitala telefonväxlar, digitala kommunikationsläggningar, fotosättnings- och bildbehandlingsutrustningar samt dator för styr- och reglerändamål.

Dotterbolag

Varje bolag i vilket den försäkrade äger mer än 50 % av rösterna.

Elektrisk utrustning

Elektrisk eller elektronisk enhet, kabel eller elektrisk ledning.

Entreprenadverksamhet

- byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten avsedda för byggnads stadigvarande bruk
- montage av mekanisk eller elektrisk utrustning som inte är avsedd för byggnads stadigvarande bruk.

Fakturerad försäljning

Försäljningsvärdet /årsvärdet efter lämnade kassa- och varurabatter (exklusive mervärdesskatt och särskilda varuskatter) för såld, levererad vara eller utförda tjänster.

Fordon

Bil och släpfordon som är täckta med överbyggnad av trä, plåt eller annat hårt material och låsbara dörrar.

Försäkringslokal

Sammanhängande utrymmen i en byggnad som den försäkrade använder för sin verksamhet.

Försäkringsställe

Sådan plats som anges i försäkringsbrevet med gatuadress, kvartersnummer eller fastighetsbeteckning där försäkrad egendom förvaras.

Godkända produkter och tjänster

Av försäkringsgivaren godkända produkter och tjänster som uppfyller i försäkringsvillkoren angivna klasser och nivåer vilka bl.a. finns angivna i Svenska Stölskyddsföreningens publikation Säkerhetsguiden.

Hjälpmedel

Egendom som inte är av förbrukningskaraktär och som erfordras för utförande av entreprenadverksamhet.

Hus

Byggnad på mark helt omsluten av hela och täta golv, väggar och tak.

Inaktuella föremål

Modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster som inte:

- avser föremål som normalt tillverkas, lagerförs eller anges i gällande katalog eller standardiseringsnorm
- anskaffats för underhåll av egna maskiner som fortfarande används
- tillhör kunder.

Indirekt export

När en vara eller produkt hamnat utanför det försäkrade geografiska området och den försäkrade kan visa att detta skett utan den försäkrades medverkan eller kännedom.

Inre orsak

Med inre orsak avses skada på maskinerier till följd av:

- elfenomen på elektrisk utrustning med inkommande och utgående spänning över 400 V
- mekaniskt haveri som uppkommer i den skadade egendomen
- fel eller försummelse av maskinoperatör eller annan driftsansvarig
- maskinell bearbetning eller framställning av varor
- oförutsett avbrott i leverans av media, t.ex. el, gas, vatten, värme eller kyla.

Koncern

Grupp av företag förenade som moder- och dotterbolag.

Kulturell särart

Byggnads /byggnadsdels särprägel fastställd i skyddsföreskrift/ skyddsbestämmelse genom lag eller förordning på grund av dess kulturhistoriska värde.

Kunders egendom

Kunder tillhörig egendom som mottagits av försäkringstagaren för reparation, förvaring, bearbetning eller dylikt och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten. I värdet av egendomen ingår även de eventuella kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

Lagrad information

Datainformation

Information som lagras på band, cd, dvd, diskett eller USB-minne.

Ritningar och arkivalier

Originalritningar och andra originalhandlingar t.ex. manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm, tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande.

Läkemedel

Vara, som är avsedd antingen att vid invärtes eller utvärtes bruk förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom hos människor eller annars på angivna sätt användas i samband med behandling av sjukdom, skada eller kroppsfel eller vid förlossning, allt under förutsättning att varan för sådant ändamål genom beredning, dosering eller doseringsanvisning iordningställts för användning. I läkemedel innefattas både registrerade läkemedel och substanser som används vid kliniska försök.

Lönesumma

För aktiebolag och ekonomiska föreningar

Lönekostnaden (kontant bruttoersättning och värdet av kost-, bostads- och bilförmåner minskat med kostnadsavdrag), dock lägst 200 000 SEK, för samtliga arbetstagare, dvs. summan (årslönesumman) av de månatliga redovisningar som under rubrik "Avgiftsunderlag A" lämnas till det skattekontor där arbetsgivaren har sin hemvist och på av Skatteverket fastställd blankett för skattedeklaration

För övriga företag och enskilda näringsidkare

Dels lönesumman enligt beräkningen ovan, dels det belopp (lön, arvode etc.) som varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) för samma tid, tar ut ur rörelsen, dock lägst 200 000 SEK för varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) och år.

Marknadsvärde

Det sannolika priset på egendomen vid en normal försäljning. Kan detta värde inte fastställas är marknadsvärdet återanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, modernitet, minskad användbarhet på grund av nya produkter och ny teknik eller annan omständighet.

Maskinerier

Egendom som inte tillhör annan objekttyp och som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning eller är särskilt undantagen i villkoren. Till denna objekttyp räknas bland annat:

- maskiner, inventarier, cistern vars innehåll inte är avsett för byggnads uppvärmning, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen byggnad
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker såsom kataloger och reklamtryck
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster, såväl aktuella som inaktuella
- emballage av inventariekaraktär
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- av försäkringstagaren i hyrd försäkringslokal fast bekostad inredning – även om sådan enligt jordabalken tillhör byggnad – såvida inte annat anges i försäkringsbrevet.

Miljöskada

- förorening eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt eller ljus
- fukt eller kondens • översvämning i samband med nederbörd
- annan liknande störning.

Objekttyper

Beteckning för försäkrade föremål. Objekttyper är

- arbetstagares egendom
- byggnad
- kunders egendom
- lagrad information
- maskinerier
- pengar och värdehandlingar
- trädgård och tomtmark
- varor.

Omsättning

Nettoomsättning enligt senaste årsredovisningen: intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i företagsnormala verksamheter med avdrag för lämnade rabatter, mervärdesskatt och annan skatt som är direkt knuten till omsättningen. Om förändringar skett i verksamheten som väsentligt förändrar årsomsättningen kommande år skall den budgeterade årsomsättningen anmälas till försäkringsgivaren. Nystartad verksamhet skall ange den budgeterade nettoomsättningen.

Patientskada

Skador som ersätts av, eller skulle kunna ersättas av, patientskadeförsäkring eller motsvarande försäkring utomlands och som regleras enligt Patientskadelagen (1996:799) eller motsvarande utländsk lag.

Pengar och värdehandlingar

pengar och kontantkort, t.ex. telefon- och parkeringskort, gällande frimärken, obligationer, kuponger, lottsedlar, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordringsföremål värdebevis t.ex. färd- och inträdesbiljetter samt månads- och årskort. Som värdebevis räknas inte bank- eller kreditkort.

Prisbasbelopp

Det prisbasbelopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade. Vid beräkning av självrisk uttryckt i basbelopp avrundas självrisken nedåt till närmaste 100-tal kronor. Andra belopp uttryckta i basbelopp avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Produkt

Vara eller annan egendom, inklusive sådan egendom som avlämnas enligt ett entreprenadavtal. I produkt innefattas även sådana i leverans- eller entreprenadavtalet ingående montage eller installationsarbeten, konstruktioner, råd eller anvisningar som är utförda eller lämnade av den försäkrade samt egendom som den försäkrade levererat i samband med utförandet av en tjänst.

Ren förmögenhetsskada

Ekonomisk skada som inte har samband med person- eller sakskada.

Retroaktiv period

Med retroaktiv period avses tidsperioden från det retroaktiva datum som anges i försäkringsbrevet till försäkringens första begynnelsedag.

Rådgivning

- lämnande av råd och anvisningar
- utförande av utredningar, beräkningar, ritningar, beskrivningar etc
- projektledning
- material- och byggnadskontroll samt besiktningar.

Rån

Våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara inklusive lindrigare våld om våldet och tillgreppet omedelbart uppfattats av den som utsätts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.

Skattemål

Skattemål anses föreligga då målet anhängiggjorts i allmän förvaltningsdomstol.

Skylt

Till skylt räknas tillhörande armatur och stativ. Som skylt räknas inte reklamballong eller skylt av väv.

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avses varor som är:

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter, konstverk och äkta mattor (handknutna orientaliska)
- ur avsedda att bäras t.ex. fick- och armbandsur och hängande ur
- kameror, kameratillbehör och projektorer
- apparat /utrustning för ljud- eller bildåtergivning
- mobiltelefoner
- pälsar och pälsverk samt därför avsedda beredda och oberedda skinn
- tobak, vin och sprit
- dator, delar till dator samt till datorn hörande in- och utenheter som t.ex. bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, digital kamera och datavideoprojektor (pc-kanon).

Svensk standard

- värdevalv, värdeskåp och servicebox enligt SIS 837501, SS 3000, SS 3150 och SS-EN 1143-1
- kontantautomat enligt SS 3495 eller SS-EN 1143-1
- deponeringsskåp enligt SS-EN 1143-1
- säkerhetsskåp och stöldskyddsskåp enligt SS 3492
- kassaskåp enligt SS 3493.

Tillverkningskostnad

Kostnader för direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationsomkostnader. Ett skäligt vinstpåslag kan inkluderas eller fasta tillverkningskostnader exkluderas om särskild notering härom finns införd i försäkringsbrevet.

Transport

Transporten börjar gälla då egendomen lämnar förvaringsplatsen för upplastning på transportfordonet på den ort där transporten börjar samt fortsätter att gälla under transporten och den lastning, omlastning och lossning som sammanhänger med transporten. Transporten upphör att gälla då egendomen placerats på avsedd plats.

Trädgård och tomtmark

- fastighetens mark, växtlighet, växande gröda, stängsel, staket, flaggstång och brygga eller liknande anordningar.
- fast lekutrustning, utomhusbelysning, anslutning för motorvärmare, asfaltering och konstverk utomhus. Med konstverk avses byster, skulpturer m.fl. föremål som framställs huvudsakligen för utsmyckningsändamål och vars värde betingas av det konstnärliga utförandet. Till trädgård och tomtmark räknas inte brunn och vattentäkt.

Tvist

Anses föreligga när någon helt eller delvis avvisar ett krav.

Tvistemål

Ärenden som registreras som tvistemål och – när ärendet prövas av svensk domstol – handläggs enligt rättegångsbalken (1996:271 3§).

USA och Kanada

USA och Kanada inklusive till dessa länder hörande territorier och besittningar samt andra områden som lyder under dessa länders lagstiftning.

Varor

- råvaror
- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varuprover
- varor anskaffade eller mottagna i kommission för försäljning
- emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller säljas tillsammans med denna. Emballage av inventariekaraktär, som är avsett för upprepad sändning och som anskaffats för uthyrning eller leasing hänförs till objekttypen maskinerier.

Med varor avses även ej färdigställd egendom, pågående arbeten under utförande, som är avsedd att ingå i tjänsteuppdrag, t.ex. reklammaterial, arkitektmodeller, revisionsmaterial m.m. Färdigställd egendom av detta slag tillhör objekttypen lagrad information.

Värmekulvert

Ledningssystem i mark för distribution av värme och varmvatten. I ledningssystemet ingår rörledning, värmeisolering och skyddshölje.

Återanskaffningsvärde – byggnad

Den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid viss tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande jord- eller vattenyta.

Återanskaffningsvärde – maskinerier

Den kostnad som skulle ha uppkommit om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffas som nyttillverkat vid viss tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för maskinfundament under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande jord- eller vattenyta.

Överfall

Skada genom våld på person utan att tillgrepp samtidigt förekommer.